

Stanje temeljnih prava: norme i prakse u Mađarskoj

Rezolucija Europskog parlamenta od 3. srpnja 2013. o stanju temeljnih prava: norme i prakse u Mađarskoj (u skladu s Rezolucijom Europskog parlamenta od 16. veljače 2012.) (2012/2130(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) koji utvrđuje vrijednosti na kojima se temelji Unija,
- uzimajući u obzir članke 3., 4., 6. i 7. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), članke 49., 56., 114., 167. i 258. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Povelju o Europske unije o temeljnim pravima i Europsku konvenciju o ljudskim pravima (EKLJP),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2012. o nedavnim političkim promjenama u Mađarskoj¹ kojom daje upute Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove, u suradnji s Europskom komisijom, Vijeću Europe i Venecijanskoj komisiji, da prate provode li se i kako preporuke iz te Rezolucije i da svoje nalaze navedu u izvješću,
- uzimajući u obzir svoje Rezolucije od 10. ožujka 2011. o zakonu o medijima u Mađarskoj² i od 5. srpnja 2011. o revidiranom mađarskom ustavu³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2010. o situaciji temeljnih prava u Europskoj uniji (2009.) – čija provedba počinje nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. prosinca 2012. o situaciji temeljnih prava u Europskoj uniji (2010-2011)⁵,
- uzimajući u obzir Priopćenje Komisije o članku 7. Ugovora o Europskoj uniji – Poštovanje i promicanje vrijednosti na kojima se temelji Unija (COM(2003)0606),
- uzimajući u obzir izjave Vijeća i Komisije predstavljene na plenarnoj raspravi koja je održana u Europskom parlamentu 18. siječnja 2012. o nedavnim političkim promjenama u Mađarskoj,
- uzimajući u obzir izjave mađarskog premijera, Viktora Orbána, koji se obratio Europskom parlamentu 18. siječnja 2012. na plenarnoj raspravi o nedavnim političkim promjenama u Mađarskoj,
- uzimajući u obzir raspravu koja je održana 9. veljače 2012. godine u Odboru za građanske

---

¹ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2012)0053.

² SL C 199 E, 7.7.2012., str. 154.

³ SL C 33 E, 5.2.2013., str. 17.

⁴ SL C 169 E, 15.6.2012., str. 49.

⁵ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2012)0500.

slobode, pravosuđe i unutarnje poslove,

- uzimajući obzir izaslanstvo zastupnika Europskog parlamenta za vrijeme njihovog posjeta Budimpešti od 24. do 26. rujna 2012.,
- uzimajući u obzir radne dokumente o situaciji ljudskih prava: norme i praksa u Mađarskoj (u skladu s Rezolucijom Europskog parlamenta od 16. veljače 2012.) koji obuhvaćaju radne dokumente br. 1 – Neovisnost sudstva, br. 2 – Temeljna načela i temeljna prava, br. 3 – Zakonodavstvo o medijima, br. 4 – Načela demokracije i pravne države, i br. 5 – Zaključne primjedbe Izvjestitelja, o kojima se raspravljalo na Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove 10. srpnja 2012, 20. rujna 2012., 22. siječnja 2013., 7. ožujka 2013. i 8. travnja 2013. te povezane komentare mađarske Vlade,
- uzimajući u obzir mađarski Temeljni zakon koji je Narodna skupština Republike Mađarske donijela 18. travnja 2011. i koji je stupio na snagu 1. siječnja 2012. godine (dalje u tekstu „Temeljni zakon”) i Prijelazne odredbe Temelnog zakona koje je Narodna skupština donijela 30. prosinca 2011. a koje su isto stupile na snagu 1. siječnja 2012. (dalje u tekstu „Prijelazne odredbe”),
- uzimajući u obzir Prvi amandman Temelnog zakona koji je predložio ministar gospodarstva 17. travnja 2012. i donio mađarski parlament 4. lipnja 2012. godine a kojim se utvrđuje da su Prijelazne odredbe dio Temelnog zakona,
- uzimajući u obzir Drugi amandman Temelnog zakona koji je predložen 18. rujna 2012. u obliku prijedloga pojedinačnog zastupnika i kojeg je mađarski parlament donio 29. listopada 2012. godine, a koji uvodi zahtjev registracije birača u Prijelazne odredbe,
- uzimajući u obzir Temeljni zakon, koji je predložen 7. prosinca 2012. a Mađarski parlament ga je donio 21. prosinca 2012. i koji utvrđuje da se granice i uvjeti za stjecanje vlasništva i za uporabu obradivog zemljišta i šuma te pravila vezana za organizaciju integrirane poljoprivredne proizvodnje moraju propisati kardinalnim zakonom,
- uzimajući u obzir Četvrti amandman Temelnog zakona, koji je predložen 8. veljače 2013. godine u obliku prijedloga pojedinačnog zastupnika i kojeg je mađarski parlament donio 11. ožujka 2013. godine te koji, uz ostale odredbe, ugrađuje u tekst Temelnog zakona Prijelazne odredbe (uz neke iznimke uključujući odredbu koja zahtjeva registraciju birača) koje je mađarski Ustavni sud ukinuo 28. prosinca 2012. godine iz postupovnih razloga (Odluka br. 45/2012), te preostale odredbe koje su stvarno prijelazne prirode u tome dokumentu.
- uzimajući u obzir Zakon CXI. iz 2012. o izmjenama Zakona CLXI. iz 2011. o ustrojstvu i upravljanju sudovima i Zakon CLXII. iz 2011. o pravnom položaju i plaći sudaca u Mađarskoj,
- uzimajući u obzir Zakon XX. iz 2013. o zakonodavnim izmjenama koje se odnose na gornju dobnu granicu koja se primjenjuje u određenim pravosudnim pravnim odnosima,
- uzimajući u obzir Zakon CCVI. iz 2011. o pravu na slobodu svijesti i vjeroispovijesti i pravnom položaju crkava, denominacija i vjerskih zajednica u Mađarskoj (Zakon o crkvama), koji je donesen 30. prosinca 2011. i stupio na snagu 1. siječnja 2012.,

- uzimajući u obzir Mišljenja br. CDL(2011)016, CDL(2011)001, CDL-AD(2012)001, CDL-AD(2012)009, CDL-AD(2012)020 i CDL-AD(2012)004 Europske komisije za demokraciju putem prava (Venecijanske komisije) o novom mađarskom Ustavu, o tri pravna pitanja koja su se javila u postupku izrade nacrtu novog mađarskog Ustava, o Zakonu CLXII. iz 2011. o pravnom položaju i plaći sudaca u Mađarskoj i Zakonu CLXI. iz 2011. o ustrojstvu i upravljanju sudovima u Mađarskoj, o Zakonu CLI. iz 2011. o mađarskom Ustavnom sudu, o osnovnim aktima o sudstvu koji su izmijenjeni nakon donošenja mišljenja CDL-AD(2012)001 o Mađarskoj, i o Zakonu o pravu na slobodu svijesti i vjeroispovijesti i pravnom položaju crkava, denominacija i vjerskih zajednica u Mađarskoj,
- uzimajući u obzir Zajedničko mišljenje br. CDL-AD(2012)012 Venecijanske komisije i OESS-a/ODIHR-a o Zakonu o izborima zastupnika u mađarski parlament,
- uzimajući u obzir komentare mađarske Vlade br. CDL(2012)072, CDL(2012)046 i CDL(2012)045 o nacrtu mišljenja Venecijanske komisije o glavnim aktima o pravosuđu koji su izmijenjeni nakon donošenja mišljenja CDL-AD(2012)001, o nacrtu zajedničkog mišljenja o Zakonu o izboru zastupnika u mađarski parlament i o nacrtu mišljenja o Zakonu CLI. iz 2011. o mađarskom Ustavnom sudu,
- uzimajući u obzir inicijative koje je poduzeo Glavni tajnik Vijeća Europe, Thorbjørn Jagland, uključujući preporuke za pravosuđe navedene u njegovom pismu od 24. travnja 2012. upućenom mađarskom potpredsjedniku Vlade, Tiboru Navracsicsu,
- uzimajući u obzir pisma odgovora g. Navracsicsa od 10. svibnja 2012. i od 7. lipnja 2012. u kojima je izražena namjera mađarskih vlasti da uzmu u obzir preporuke g. Jaglanda,
- uzimajući u obzir pismo od 6. ožujka 2013. godine koje je poslao Glavni tajnik Vijeća Europe, g. Jagland, g. Navracsicsu izrazivši svoju zabrinutost vezano za prijedlog Četvrtog amandmana Temelnog zakona i tražeći odgodu završnog glasanja, te pismo odgovora g. Navracsicsa od 7. ožujka 2013.,
- uzimajući u obzir pismo od 6. ožujka 2013. godine koje su poslali ministri vanjskih poslova Njemačke, Nizozemske, Danske i Finske predsjedniku Komisije, Joséu Manuelu Barroso, pozivajući na uspostavu mehanizma kojim će se u državama članicama poticati poštovanje temeljnih vrijednosti,
- uzimajući u obzir pismo od 8. ožujka 2013. godine koje je poslao mađarski ministar vanjskih poslova, g. János Martonyi, svim svojim kolegama u državama članicama EU-a u kojem objašnjava svrhu Četvrtog amandmana,
- uzimajući u obzir pismo od 8. ožujka 2013. godine koje je g. Barroso poslao g. Orbánu o zabrinutosti Europske komisije vezano za Četvrti amandman Temelnog zakona te pismo odgovora g. Orbána predsjedniku Komisije, čije su preslike poslane predsjedniku Europskog Vijeća, Hermanu Van Rompuyu, i predsjedniku Europskog parlamenta, Martinu Schulzu,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu predsjednika Barrosa i Glavnog tajnika Jaglanda od 11. ožujka 2013. u kojoj podsjećaju na svoju zabrinutost vezano za Četvrti amandman Temelnog zakona s obzirom na načelo vladavine prava; i uzimajući u obzir potvrdu predsjednika Vlade Orbána, u njegovom pismu upućenom predsjedniku Barroso 8. ožujka

2013. godine o potpunoj posvećenosti mađarske Vlade i Parlamenta Europskim normama i vrijednostima,

- uzimajući u obzir zahtjev za mišljenjem Venecijanske komisije o Četvrtom amandmanu mađarskog Temelnog zakona, koji je 13. ožujka 2013. godine poslao gospodin Martonyi gospodinu Jaglandu,
- uzimajući u obzir izjave Vijeća i Komisije o ustavnoj situaciji u Mađarskoj koja je predstavljena na plenarnoj raspravi u Europskom parlamentu 17. travnja 2013.,
- uzimajući u obzir pismo od 16. prosinca 2011. godine koje je Povjerenik za ljudska prava Vijeća Europe, Thomas Hammarberg, poslao gospodinu Martonyiju, izražavajući zabrinutost o predmetu novog mađarskog Zakona o pravu na slobodu svijesti i vjeroispovijesti i o pravnom statusu crkava, vjerskih denominacija i vjerskih zajednica, i uzimajući u obzir odgovor g.Martonyija od 12. siječnja 2012.,
- uzimajući u obzir mišljenje Povjerenika za ljudska prava br. CommDH(2011)10 od 25. veljače 2011. o mađarskom medijskom zakonodavstvu u svjetlu normi Vijeća Europe o slobodi medija te napomene uz to mišljenje od 30. svibnja 2011. od strane mađarskog ministra za državne komunikacije,
- uzimajući u obzir izjave Ureda Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (OHCHR) od 15. veljače 2012. i 11. prosinca 2012. koji poziva Mađarsku da ponovno razmotri zakonodavstvo koje dopušta lokalnim vlastima da kažnjavaju beskućništvo i da poštuje odluku Ustavnog suda kojom se dekriminalizira beskućništvo,
- uzimajući u obzir izjave OHCHR-a od 15. ožujka 2013. u kojima se izražava zabrinutost zbog donošenja Četvrtog amandmana Temelnog zakona,
- uzimajući u obzir postupak zbog povrede koji se vodi pred Sudom Europske unije u predmetu C-288/12 koji je Europska komisija pokrenula protiv Mađarske vezano za zakonitost razrješenja bivšeg Povjerenika za zaštitu podataka,
- uzimajući u obzir Odluku Suda Europske unije od 6. studenog 2012. godine o radikalnom snižavanju dobne granice za starosnu mirovinu za mađarske suce, i uzimajući u obzir donošenje Zakona br. XX iz 2013. kojim se izmjenjuje Zakon CLXII. iz 2011. – koji je mađarski parlament donio 11. ožujka 2013. godine – nakon odluke Suda Europske unije,
- uzimajući u obzir Odluke mađarskog Ustavnog suda od 16. srpnja 2012. (br. 33/2012) o nižoj starosnoj dobi za umirovljenje sudaca u Mađarskoj od 28. prosinca 2012. (br. 45/2012) o Prijelaznim odredbama Temelnog zakona od 4. siječnja 2013. (br. 1/2013) o Zakonu o izborima i od 26. veljače 2013. (br. 6/2013) o Zakonu o slobodi vjeroispovijesti i pravnom statusu crkava,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za praćenje Parlamentarne skupštine Vijeća Europe,
- uzimajući u obzir Zakon LXXII iz 2013. o stvaranju novih pravila i propisa koji se odnose na nadzor nacionalne sigurnosti; uzimajući u obzir pismo dr. Andrása Zs. Varge od 27. svibnja 2013. upućeno dr. Andrásu Cser-Palkovicsu, predsjedniku Odbora za ustavna, pravna i postupovna pitanja mađarskog parlamenta, u kojem izražava zabrinutost zbog usvojenog zakonodavstva na temu stvaranja novih pravila i propisa koji se odnose na

nadzor nacionalne sigurnosti

- uzimajući u obzir buduću procjenu Četvrtog amandmana Temelnog zakona od strane Europske komisije,
- uzimajući u obzir članak 48. svojeg Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A7-0229/2013),

***I – POZADINA I GLAVNA PITANJA
Europske zajedničke vrijednosti***

- A. budući da se Europska unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, ravnopravnosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava manjina, kako je utvrđeno u članku 2. UEU-a, na nedvosmislenom poštovanju ljudskih prava i sloboda sadržanom u Povelji o temeljnim pravima i EKLJP-u i na priznavanju pravne vrijednosti takvih prava, sloboda i načela kako je dodatno dokazano budućim pristupanjem EU-a EKLJP-u u skladu s člankom 6. stavkom 2. UEU-a;
- B. budući da zajedničke vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a predstavljaju bit prava koja uživaju sve osobe koje žive u EU, a posebno građani EU-a, bez obzira na njihovo državljanstvo i bez obzira kakva im je kulturna ili vjerska pripadnost, i budući da te osobe mogu potpuno uživati ta prava samo ako se poštuju temeljne vrijednosti i načela EU-a;
- C. budući da se vrijednosti iz članka 2. UEU moraju uzeti u obzir u političkom i pravnom smislu, što je nužan temelj našeg demokratskog društva i stoga se države članice i institucije EU-a moraju jasno i nedvosmisleno obvezati poštovati te vrijednosti;
- D. budući da je poštovanje i promicanje takvih zajedničkih vrijednosti ne samo bitan element identiteta Europske unije već i izričita obveza koja proizlazi iz članka 3. stavaka 1. i 5. UEU-a i stoga nužan preduvjet članstva u EU-a i očuvanja povlastica koje proizlaze iz članstva;
- E. budući da se obveze država kandidatkinja prema kriterijima iz Kopenhagena primjenjuju i na države članice nakon pristupanja EU temeljem članka 2. UEU-a i načela iskrene suradnje, te budući da države članice stoga treba redovno ocjenjivati kako bi se potvrdilo da poštuju zajedničke vrijednosti EU-a;
- F. budući da članak 6. stavak 3. UEU-a ističe činjenicu da temeljna prava koja su zajamčena EKLJP-om i koja proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama, čine opća načela prava Unije i budući da ta prava predstavljaju zajedničko nasljeđe i snagu europskih demokratskih država;
- G. budući da, nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona i u skladu s člankom 6. UEU-a, Povelja ima istu pravnu vrijednost kao i Ugovori i stoga pretvara vrijednosti i načela u opipljiva i provediva prava;
- H. budući da članak 7. stavak 1. UEU-a daje temeljem utvrđenog postupka institucijama EU-a ovlast da procjenjuju postoji li jasan rizik da je država članica ozbiljno povrijedila zajedničke vrijednosti iz članka 2. i da se političkim putem s predmetnom državom

spriječe i isprave povrede; budući da će, prije donošenja takve odluke, Vijeće saslušati predmetnu državu članicu djelujući u skladu s istim postupkom;

- I. budući da područje primjene članka 2. UEU-a nije suženo ograničenjem iz članka 51. stavka 1. Povelje, budući da područje primjene članka 7. UEU-a nije ograničeno na područja politika obuhvaćena pravom EU-a i budući da, zbog toga, EU može djelovati i u slučaju povrede ili jasnog rizika od povrede zajedničkih vrijednosti u područjima koja su u nadležnosti država članica;
- J. budući da, u skladu s načelom iskrene suradnje propisane u članku 4. stavku 3. UEU-a, države članice moraju olakšati ispunjavanje zadaća Unije i suzdržati se od mjera koje bi mogle ugroziti ostvarenje ciljeva Unije, uključujući cilj poštovanja i promicanja zajedničkih vrijednosti Unije;
- K. budući da poštovanje zajedničkih vrijednosti Unije ide ruku pod ruku s obvezom EU-a da poštuje različitost koja se prenosi na obvezu Unije da poštuje „jednakost država članica pred Ugovorima te njihove nacionalne identitete koji su sadržani u njihovih temeljnim strukturama, političkim i ustavnim”, kako je navedeno u članku 4. stavku 2. UEU-a; budući da temeljne europske vrijednosti iz članka 2. UEU-a proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama i stoga se ne mogu suprotstaviti obvezi iz članka 4. UEU-a nego čine osnovnih okvir unutar kojeg države članice mogu čuvati i razvijati svoj nacionalni identitet;
- L. budući da su, u okviru Ugovora, poštovanje „nacionalnih identiteta” (članak 4. stavak 2. UEU-a) i „različitih pravnih sustava i tradicija država članica” (članak 67. UFEU-a) povezani s načelima iskrene suradnje (članak 4. stavak 3. UEU-a), uzajamnog priznavanja (članci 81. i 82. UFEU-a) te uzajamnog povjerenja, kao i s poštovanjem kulturne i jezične različitosti (članak 3. stavak 3. UEU-a);
- M. budući da se povreda zajedničkih načela i vrijednosti Unije od strane države članice ne može opravdati nacionalnim tradicijama ili izražavanjem nacionalnog identiteta kada je takva povreda rezultat propadanja načela koja su u srcu europskih integracija, kao što su demokratske vrijednosti, vladavina prava ili načelo uzajamnog priznavanja koje ima za posljedicu da se uputa na članak 4. stavak 2. UEU-a primjenjuje samo ako država članica poštuje vrijednosti utjelovljene u članku 2. UEU-a;
- N. budući da je cilj Unije da održava i promovira svoje vrijednosti kroz odnose s ostatkom svijeta, kako je predviđeno u članku 3. stavku 4. UEU-a, dodatno pojačan posebnom obvezom da se aktivnosti Unije na međunarodnoj sceni moraju voditi načelima koja su inspirirala njezino stvaranje, razvoj i proširenje: demokraciji, vladavini prava i univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava i temeljnih sloboda (članak 21. stavak 1. UEU-a);
- O. budući da bi, prema tome, vjerodostojnost država članica i EU-a na međunarodnoj sceni te ciljevi Unije u njezinom vanjskom djelovanju bili ugroženi kada države članice ne bi mogle ili ne bi bile voljne ispuniti postupati u skladu sa standardima na koje su pristale i obvezale se potpisavši Ugovore;
- P. budući da je poštovanje istih temeljnih vrijednosti od strane države članice nužan preduvjet za osiguranje uzajamnog povjerenja i, uslijed toga, pravilnog funkcioniranja uzajamnog priznavanja, koje je u središtu stvaranja i razvoja unutarnjeg tržišta kao i

Europskog područja slobode, sigurnosti i pravde i budući da, stoga, bilo kakav pokušaj nepoštovanja ili slabljenja tih zajedničkih vrijednosti ima negativan utjecaj na cijeli ustroj europskog postupka ekonomske, društvene i političke integracije;

- Q. budući da zajedničke vrijednosti iz članka 2. UEU-a koje su proglašene u Preambulama Ugovora i Povelje o temeljnim pravima i na koje se upućuje u Preambuli EKLJP-a i u članku 3. Statuta Vijeća Europe zahtijevaju diobu vlasti između neovisnih institucija koja se temelji na funkcionalnom sustavu uzajamnih provjera i, budući da temeljne značajke tih načela uključuju: poštovanje zakonitosti, uključujući transparentne, odgovorne i demokratske procese donošenja zakona; pravnu sigurnost; snažan sustav zastupničke demokracije utemeljen na slobodnim izborima i poštovanju prava opozicije; djelotvornu kontrolu usklađenosti zakona s Ustavom; učinkovitu, transparentnu, participativnu i odgovornu vladu i upravu; neovisno i nepristrano sudstvo; neovisne medije; i poštovanje temeljnih prava;
- R. budući da Komisija, u skladu s člankom 17. UEU-a, „osigurava primjenu Ugovora ... [i] nadzire primjenu prava Unije pod kontrolom Suda Europske unije”;

Reforme u Mađarskoj

- S. budući da je Mađarska bila prva bivša komunistička država koja je pristupila EKLJP-u i kao država članica EU-a prva koja je potvrdila Ugovor iz Lisabona 17. prosinca 2007. godine, i budući da je Mađarska igrala aktivnu ulogu u radu Konvencije i Međuvladine konferencije 2003. i 2004. godine na, između ostalog, izradi nacrtu članka 2. UEU-a te je pokrenula inicijativu koja je dovela do uključivanja prava pripadnika manjina;
- T. budući da je tijekom stoljećima duge mađarske povijesti, miran suživot različitih narodnosti i etničkih skupina povećao kulturno bogatstvo i prosperitet nacije; i budući da bi trebalo pozvati Mađarsku da nastavi s tom tradicijom i da poduzme odlučujuće korake za suzbijanje pokušaja diskriminacije protiv pojedinih skupina;
- U. budući da je Mađarska isto tako stranka Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i drugih međunarodnih pravnih instrumenata koji ju obvezuju da poštuje i provodi međunarodna demokratska načela;
- V. budući da je, nakon općih izbora u Mađarskoj 2010. godine, vodeća većina stekla više od dvije trećine mjesta u parlamentu što joj je omogućilo da brzo započne intenzivne zakonodavne aktivnosti s ciljem preoblikovanja cijelog ustavnog poretka zemlje (bivši Ustav izmijenjen je dvanaest puta, a Temeljni zakon četiri puta do sada) i na taj način značajno izmijeni institucionalni i pravni okvir, kao i niz temeljnih vidova ne samo javnog već i privatnog života;
- W. budući da sve države članice Europske unije mogu slobodno preispitati svoj ustav i budući da je značenje demokratskih promjena u tome da novoj vladi omogućuje donošenje zakona koji odražavaju volju naroda, njegove vrijednosti i politička uvjerenja, pod uvjetom da pritom ne krši vrijednosti i načela demokracije i vladavine prava koje prevladavaju u Europskoj uniji; budući da u svim državama članicama posebnih ustavnih postupci čine izmjene ustava težima u usporedbi s postupcima koji se odnose na obične zakone, uključujući uporabu kvalificirane većine, dodatnih postupaka odlučivanja, vremenskih odgoda i referenduma;

- X. budući da povijest demokratskih tradicija u Europi pokazuje da reforma Ustava zahtjeva posebnu pozornost i uzimanje u obzir postupaka i jamstava koji imaju za cilj očuvati, između ostalog, vladavinu prava, diobu vlasti i hijerarhiju pravnih normi – pri čemu je Ustav vrhovni zakon države;
- Y. budući da je razmjor sveobuhvatnih i sustavnih ustavnih i institucionalnih reformi koje su provele nova mađarska Vlada i Parlament u iznimno kratko vrijeme nevjerojatan i objašnjava zašto su tolike europske institucije i organizacije (Europska unija, Vijeće Europe, OEES) smatrale nužnim procijeniti učinak nekih reformi; budući da bi sve države članice trebale imati jednak tretman, što znači da bi trebalo nadzirati situaciju i u drugim državama članicama pritom primjenjujući načelo jednakosti država članica pred Ugovorima;
- Z. budući da je dijalog koji se temelji na otvorenosti, ukljućivosti, solidarnosti i uzajamnom poštovanju između europskih institucija i mađarskih vlasti nužan u okviru gore navedene zajednice demokratskih vrijednosti;
- AA. budući da Komisija, prilikom izvršavanja svoje odgovornosti nadzora primjene prava Unije, mora pokazati vještinu, poštovanje neovisnosti drugih i postupati brzo, spremno i bez odgađanja, posebno kada je pozvana riješiti slučaj ozbiljne povrede vrijednosti Unije od strane države članice;

Temeljni zakon i njegove Prijelazne odredbe

- AB. budući da je donošenje Temelnog zakona Mađarske – koji je donesen 18. travnja 2011. godine, isključivo glasovima članova vodeće koalicije i na temelju nacrtu teksta koji su pripremili predstavnici vodeće koalicije – obavljeno u kratkom vremenskom roku od 35 kalendarskih dana od predstavljanja prijedloga (T/2627) parlamentu čime su ogranićene mogućnosti za iscrpnu i materijalnu raspravu sa strankama opozicije i građanskim društvom o nacrtu teksta;
- AC. budući da su nacrt ustavnog teksta koji je dostavljen mađarskom parlamentu 14. ožujka 2011. izradili predstavnici koalicije Fidesz-KDNP i to nije bio radni dokument koji je proizašao iz rasprava *ad hoc* parlamentarnog odbora, iako je odbor osnovan isključivo u svrhu izrade nacrtu novog Temelnog zakona; budući da je ta situacija pogoršala činjenicu da opozicija nije konzultirana;
- AD. budući da se „nacionalna rasprava” o izradi ustava sastojala od popisa od dvanaest pitanja o specifićnim temama koje je izradila vodeća stranka na način koji je mogao dovesti do oćitih odgovora i budući da rasprava nije uključivala tekst nacrtu Temelnog zakona;
- AE. budući da je 28. prosinca 2012., nakon ustavne tužbe mađarskog Povjerenika za temeljna prava, mađarski Ustavni sud ukinuo (Odluka br. 45/2012) više od dvije trećine Prijelaznih odredbi jer nisu bile prijelazne po prirodi;
- AF. budući da Četvrti amandman Temelnog zakona, koji je donesen 11. ožujka 2013. godine, ugrađuje u tekst Temelnog zakona većinu Prijelaznih odredbi koje je ukinuo Ustavni sud, kao i druge odredbe koje su prethodno proglašene protuustavnima;

Opsežna uporaba osnovnih zakona

- AG. budući da mađarski Temeljni zakon pokriva 26 područja koja moraju biti definirana osnovnim zakonima (odnosno zakonima koji se donose dvotrećinskom većinom), koji pokrivaju širok opseg pitanja vezanih za mađarski sustav institucija, ostvarivanje temeljnih prava i važna rješenja u društvu;
- AH. budući da je od donošenja Temelnog zakona parlament izglasao 49 osnovnih zakona¹ (u godinu i pol);
- AI. budući da je niz pitanja, kao što su posebni vidovi obiteljskog prava i poreznog i mirovinskog sustava, o kojima se obično odlučuje u okviru običnog postupka odlučivanja, uređen osnovnim zakonima;

Hitni zakonodavni postupak, praksa prijedloga pojedinačnih zastupnika, parlamentarna rasprava

- AJ. budući da su važni zakoni, uključujući Temeljni zakon i njegov drugi i četvrti amandman, Prijelazne odredbe Temelnog zakona i niz osnovnih zakona doneseni na temelju prijedloga pojedinih zastupnika na koje se ne primjenjuju pravila iz Zakona CXXXI. iz 2010. o sudjelovanju građanskog društva u pripremi zakona i Odluke 24/2011 Ministra javne uprave i pravosuđa o ex-post procjeni učinka, zbog čega su zakoni koji se donose tim postupkom podložni ograničenoj javnoj raspravi;
- AK. budući da je donošenje velikog broja osnovnih zakona u vrlo kratko vrijeme, uključujući zakone o pravnom položaju i plaći mađarskih sudaca i ustrojstvu i upravljanju sudovima u Mađarskoj, kao i zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i o Mađarskoj narodnoj banci, neizbježno ograničilo mogućnosti odgovarajuće rasprave sa strankama opozicije i građanskim društvom, uključujući, kada je to mjerodavno, organizacije poslodavaca, sindikate i interesne skupine;
- AL. budući da je Zakon XXXVI. iz 2012. o Narodnoj skupštini dao predsjedniku parlamenta opsežne diskrecijske ovlasti ograničavanja slobodnog izražavanja zastupnika u parlamentu;

Slabljenje sustava provjera: Ustavni sud, Parlament, Tijelo za zaštitu podataka

- AM. budući da je, u skladu s Temeljnim zakonom, uvedena mogućnost dvije nove vrste ustavne tužbe Ustavnom sudu dok je ukinuta *actio popularis* za ex post provjeru;
- AN. budući da je Zakon LXXII iz 2013. o stvaranju novih pravila i propisa koji se odnose na nadzor nacionalne sigurnosti objavljen 3. lipnja 2013.; budući da je ovaj zakon izazvao zabrinutost, koju je osobito izrazio zamjenik mađarskog državnog odvjetnika u odnosu na poštovanje načela diobe vlasti, neovisnosti sudstva, poštovanje privatnog i obiteljskog života te prava na djelotvoran pravni lijek;
- AO. budući da su Temeljnim zakonom ovlasti Ustavnog suda za ex post ocjenu ustavnosti proračunskih zakona sa materijalnoga stajališta bitno ograničene na povrede ograničenog

---

¹ Ti zakoni uključuju osnovne zakone čije odredbe zahtijevaju dvotrećinsku većinu, osnovne zakone čije pojedine odredbe moraju biti donesene jednostavnom većinom glasova i zakone čije pojedine odredbe moraju biti donesene dvotrećinskom većinom nazočnih zastupnika u Parlamentu.

popisa prava čime se sprječava ocjena ustavnosti u slučajevima povreda drugih temeljnih prava kao što su pravo vlasništva, pravo na pošteno suđenje i pravo na nediskriminaciju;

- AP. budući da Četvrti amandman Temeljnog zakona nije dirao u već postojeće pravo Ustavnog suda na preispitivanje amandmana Temeljnog zakona na postupovnoj osnovi i budući da isključuje mogućnost Suda da u buduće ocjenjuje ustavne amandmane na materijalnoj osnovi;
- AQ. budući da je Ustavni sud, u svojoj gore navedenoj Odluci 45/2012, smatrao da „ustavna zakonitost ne uključuje samo zahtjeve postupovne, formalne i javnopravne valjanosti već i *materijalne* valjanosti. Ustavni kriteriji demokratske države u kojoj postoji vladavina prava istovremeno su i ustavne vrijednosti, načela i temeljne demokratske slobode utjelovljene u međunarodnim ugovorima i prihvaćene i priznate od strane zajednica u demokratskim državama u kojima postoji vladavina prava, kao i *ius cogens*, što je djelomično istovjetno gore navedenom. Ako je potrebno, Ustavni sud može ocijeniti i slobodnu primjenu i usklađenost s Ustavom *materijalnih* zahtjeva, jamstava i vrijednosti demokratskih država u skladu s vladavinom prava.” (Točka IV.7 Odluke);
- AR. budući da Četvrti amandman Temeljnog zakona dalje predviđa ukidanje presuda Ustavnog suda koje su donesene prije stupanja na snagu Temeljnog zakona i time je izričito u suprotnosti s Odlukom Ustavnog suda br. 22/2012 u kojoj je Sud utvrdio da ostaju valjane njegove izjave utemeljene na temeljnim vrijednostima, ljudskim pravima i slobodama i ustavnim institucijama koje nisu promijenjene iz temelja Temeljnim zakonom; budući da je Četvrti amandman u Temeljni zakon ponovno uveo niz odredaba koje je Ustavni sud prethodno proglasio neustavnima;
- AS. budući da je neparlamentarno tijelo, Proračunsko vijeće, čija je demokratska legitimnost ograničena, dobilo ovlasti staviti veto na donošenje općeg proračuna čime se ograničava područje djelovanja demokratski izabranih predstavnika zakonodavne vlasti i Predsjedniku Republike omogućuje da raspusti parlament;
- AT. budući da je novi Zakon o slobodi informacija, koji je donesen u srpnju 2011. godine, ukinuo instituciju Povjerenika za zaštitu podataka i slobodu informacija te na taj način prijevremeno razriješio Povjerenika i njegove ovlasti prenio na novoosnovano Nacionalno tijelo za zaštitu podataka; budući da Sud Europske unije trenutno preispituje te promjene;
- AU. budući da je Komisija započela postupak zbog povrede protiv Mađarske 8. lipnja 2012. izjavljujući da Mađarska nije ispunila obveze iz Direktive 95/46/EZ kada je nadzornika za zaštitu podataka razriješila dužnosti prije isteka mandata čime je ugrozila neovisnost te institucije;

Neovisnost sudstva

- AV. budući da je, u skladu s Temeljnim zakonom i njegovim Prijelaznim odredbama, šestogodišnji mandat bivšeg Predsjednika Vrhovnog suda (koji je preimenovan u „Kúria”) prijevremeno završio nakon dvije godine;
- AW. budući da je 2. srpnja 2012. godine Mađarska izmijenila osnovne zakone o sudstvu (Zakon CLXI. iz 2011. o ustrojstvu i upravljanju sudovima i Zakon CLXII. iz 2011. o pravnom položaju i plaći sudaca), djelomično provodeći preporuke Venecijanske komisije;

- AX. budući da ključne mjere zaštite neovisnosti sudstva, kao što su nemogućnost razrješenja, zajamčen mandat i ustrojstvo i sastav upravljačkih tijela nisu uređeni Temeljnim zakonom već su, zajedno s iscrpnim pravilima o ustrojstvu i upravljanju sudstvom, još uvijek propisane u izmijenjenim osnovnim zakonima,
- AY. budući da neovisnost Ustavnog suda nije predviđena u mađarskom Temeljnom zakonu kao ni neovisnost u upravljanju sudstvom;
- AZ. budući da izmjena osnovnih zakona o sudstvu vezano za ovlast Predsjednika Nacionalnog sudbenog ureda da prenosi predmete s nadležnog suda na drugi sud kako bi se osiguralo suđenje u razumnom roku ne propisuje objektivne normativne kriterije za odabir predmeta koji će se prenositi;
- BA. budući da je, stupanjem na snagu Temeljnog zakona, njegovih Prijelaznih odredaba i osnovnog Zakona br. CLXII iz 2011. o pravnom položaju i plaći sudaca obavezna dob za umirovljenje sudaca snižena sa 70 na 62 godina starosti;
- BB. budući da u Odluci Suda Europske unije, koja je donesena 6. studenog 2012., stoji da radikalno snižavanje dobne granice za odlazak mađarskih sudaca, državnih odvjetnika i javnih bilježnika u starosnu mirovinu sa 70 nad 62 godine predstavlja neopravdanu diskriminaciju na osnovi dobi, i budući da su dvije skupine mađarskih sudaca predale Europskom sudu za ljudska (ESLJP) prava 20. lipnja 2012. godine dvije tužbe u kojima traže donošenje presude da mađarsko zakonodavstvo kojim se snižava dobna granica za odlazak sudaca u mirovinu predstavlja povredu EKLJP-a;
- BC. budući da je 11. ožujka 2013. godine mađarski parlament donio Zakon br. XX iz 2013. kojim se izmjenjuje gornja dobna granica u cilju djelomičnog usklađivanja s presudama mađarskog Ustavnog suda od 16. srpnja 2012. godine i Suda Europske unije od 6. studenog 2012.;

Izborna reforma

- BD. budući da je vodeća većina u parlamentu reformirala izborni sustav na jednostran način ne tražeći konsenzus s opozicijom,
- BE. budući da je, kao dio nedavne izborne reforme, mađarski parlament donio 26. studenog 2012. godine, na temelju prijedloga pojedinačnog zastupnika, Zakon o izbornom postupku koji je imao za cilj zamijeniti prethodni sustav automatske registracije birača sustavom dobrovoljne registracije kao uvjetom za ostvarivanje prava pojedinca na glasovanje,
- BF. budući da se o Drugom amandmanu Temeljnog zakona koji utjelovljuje zahtjev za registracijom birača raspravljalo kao o prijedlogu pojedinačnog zastupnika isti dan kao i o nacrtu zakona o izbornom postupku, odnosno 18. rujna 2012. godine i donesen je 29. listopada 2012.,
- BG. budući da su Venecijanska komisija i OESS/ODIHR pripremili zajedničko mišljenje o Zakonu o izboru zastupnika u mađarski parlament 15. i 16. lipnja 2012. godine,
- BH. budući da je, nakon tužbe Predsjednika Republike od 6. prosinca 2012., Ustavni sud utvrdio da zahtjev za registracijom predstavlja nepotrebno ograničenje glasačkih prava mađarskih rezidenata i stoga je protuustavan,

BI. budući da je, iako smatra registraciju glasača u slučaju državljana koji žive u inozemstvu opravdanom, Ustavni sud u svojoj odluci od 4. siječnja 2013. godine smatrao da je isključivanje mogućnosti osobne registracije glasača bez adrese u Mađarskoj diskriminacija i da odredbe kojima se dopušta objavljivanje političkih oglasa tijekom izborne kampanje samo na državnoj televiziji te pravila kojima se zabranjuje objava ispitivanja javnih mnijenja šest dana prije izbora neproporcionalno ograničavaju slobodu izražavanja i slobodu medija,

Medijsko zakonodavstvo

BJ. budući da se Europska unija temelji na vrijednostima demokracije i vladavine prava i zbog toga jamči i promiče slobodu izražavanja i informiranja koje su utjelovljene u članku 11. Povelje i članku 10. EKLJP-a i budući da ta prava uključuju slobodu izražavanja mišljenja i slobodu primanja i priopćavanja informacija bez kontrole, intervencija ili pritiska nadležnih tijela javne uprave;

BK. budući da je ESLJP presudio da postoji pozitivna obveza država članica da osiguraju medijski pluralizam koja proizlazi iz članka 10. EKLJP-a i budući da su odredbe Konvencije slične onima iz članka 11. Povelje koja je dio pravne stečevine;

BL. budući da autonomna i snažna sfera javnog života koja se temelji na neovisnim i pluralističkim medijima, čini nužan okoliš u kojem mogu cvjetati kolektivne slobode građanskog društva – kao što je pravo okupljanja i udruživanja – kao i slobode pojedinaca – kao što je pravo na slobodu izražavanja i pravo na pristup informacijama – i budući da novinari ne smiju biti pod pritiskom vlasnika, menadžera i vlada, niti pod financijskim prijetnjama;

BM. budući da su Vijeće Europe i OEES stvorili, putem deklaracija, rezolucija, preporuka, mišljenja i izvješća na temu slobode, pluralizma i koncentracije medija, značajno tijelo zajedničkih paneuropskih minimalnih standarda u tome području;

BN. budući da su države članice dužne stalno promicati i štiti slobodu mišljenja, izražavanja, informiranja i medija i, budući da, u slučaju da neka država članica ugrožava ili krši te slobode, Unija mora intervenirati na pravovremen i djelotvoran način, na temelju nadležnosti sadržanih u Ugovorima i u Povelji, kako bi zaštitila europski demokratski i pluralistički poredak i temeljna prava;

BO. budući da je Parlament u više navrata izrazio svoju zabrinutost za slobodu medija, pluralizam i koncentraciju u EU-u i državama članicama;

BP. budući da su Parlament i Komisija, Predstavnik OEES-a za slobodu medija i Povjerenik Vijeća Europe za ljudska prava kritizirali niz odredaba mađarskog medijskog zakonodavstva, kao i Glavni tajnik Vijeća Europe, Posebni UN-ov izvjestitelj za promicanje prava na slobodu mišljenja i izražavanja i velik broj međunarodnih i nacionalnih organizacija medija i izdavača, NGO-i aktivni u području ljudskih prava i građanskih sloboda te države članice;

BQ. budući da su izražene kritike koje se uglavnom odnose na donošenje zakona u parlamentarnom postupku prijedloga pojedinačnih zastupnika, hijerarhijsku strukturu nadzora medija, upravljačke ovlasti predsjednika regulatornog tijela, nedostatak odredbi kojima se osigurava neovisnost tog tijela, opsežne nadzorne i kaznene ovlasti tog tijela,

značajan učinak određenih odredbi na programski sadržaj, nedostatak zakona specifičnih za medije, nedostatak transparentnosti u postupku licitiranja za dozvole i nejasnoću normi koje bi mogle dovesti do arbitrarne primjene i provedbe;

- BR. budući da je u svojoj Rezoluciji od 10. ožujka 2011. godine o zakonu o medijima u Mađarskoj, Parlament naglasio da bi primjenu mađarskog zakona o medijima trebalo hitno obustaviti i preispitati na temelju primjedbi i prijedloga Komisije, OESS-a i Vijeća Europe i budući da je Parlament tražio od Komisije da nastavi pažljivo nadzirati i ocjenjivati usklađenost izmijenjenog mađarskog zakona o medijima s europskim zakonodavstvom, a posebno s Poveljom;
- BS. budući da je Povjerenik za ljudska prava Vijeća Europe naglasio potrebu za izmjenama zakona kako bi se riješile povrede slobode medija kao što su upute o tome koje informacije trebaju davati mediji te što trebaju pokrivati, kažnjavanje medija, ograničavanje slobode tiska u obliku zahtjeva za registracijom i iznimaka od zaštite novinarskih izvora, i, budući da je, vezano za neovisnost i pluralizam medija, on izrazio potrebu za rješavanjem pitanja kao što su oslabljena ustavna jamstva pluralizma, nepostojanje neovisnosti regulatornih tijela za medije, manjak zaštitnih mjera za neovisnost javne radiodifuzije i nepostojanje djelotvornih nacionalnih pravnih lijekova za medijske zainteresirane stranke na koje se odnose odluke Vijeća za medije;
- BT. budući da je Komisija izrazila zabrinutost o usklađenosti mađarskog zakona o medijima s Direktivom o audiovizualnim uslugama i pravnom stečevinom općenito, posebno vezano za obvezu ponude uravnotežene pokrivenosti koja se primjenjuje na sve usluge pružatelja audiovizualnih usluga i postavila pitanje je li zakon u skladu s načelom razmjernosti i poštuje li temeljno pravo na slobodu izražavanja i informiranja sadržano u članku 11. Povelje, načelo zemlje podrijetla i zahtjeve za registracijom i, budući da je, u ožujku 2011. nakon pregovora s Komisijom, mađarski parlament izmijenio zakon kako bi riješio probleme na koje upućuje Komisija;
- BU. budući da je OESS izrazio ozbiljne rezerve vezano za materijalno i teritorijalno područje primjene mađarskog zakona, politički homogen sastav Nadležnog tijela za medije i Vijeća za medije, nerazmjerne kazne, nedostatak automatskog postupka obustave kazni u slučaju žalbe sudu protiv odluke Tijela nadležnog za medije, povredu načela povjerljivosti novinarskih izvora i zaštitu obiteljskih vrijednosti;
- BV. budući da su preporuke OESS-a¹ uključivale brisanje pravnih zahtjeva o uravnoteženoj pokrivenosti i drugih uputa vezanih za sadržaj iz zakona, zaštitu neovisnosti urednika, osiguravanje da različita pravila uređuju različite vrste medija – tiskane, nakladničke i internetske –, brisanje zahtjeva za registracijom koji se smatraju pretjerani, osiguravanje neovisnosti i sposobnosti regulatornog tijela, osiguravanje objektivnosti i pluraliteta u postupku imenovanja tijela kojima se uređuje sektor medija, izbjegavanje stavljanja tiskanih medija u nadležnost regulatornog tijela i djelotvorno poticanje samoregulacije;
- BW. budući da je, unatoč činjenici da su zakoni izmijenjeni 2011. godine nakon pregovora s Europskom komisijom i u svibnju 2012. godine nakon odluke Ustavnog suda iz prosinca 2011. kojom je nekoliko odredaba proglašeno protuustavnim vezano za uređivanje sadržaja tiskanih medija, zaštitu novinarskih izvora, zahtjev za pružanjem podataka, i

---

¹ Pravna analiza poslana mađarskoj vladi 28. veljače 2011. <http://www.osce.org/fom/75990>
Vidi isto analizu i ocjenu iz rujna 2010.: <http://www.osce.org/fom/71218>

instituciju Povjerenika za medije i telekomunikacije, Predstavnik OESS-a za slobodu medija osudio činjenicu da je nekoliko izmjena uvedeno i doneseno u kratkom roku bez savjetovanja sa zainteresiranim stranama i da temeljni elementi u zakonu nisu poboljšani, odnosno, imenovanje predsjednika i članova Nadležnog tijela za medije i Vijeća za medije, njihove ovlasti vezano za sadržaj u medijima, nametanje velikih kazni i manjak zaštitnih mjera vezano za financijsku i uredničku neovisnost nakladnika javne televizije;

- BX. Budući da, iako je pozdravio izmjene zakona o medijima donesene u ožujku 2011. godine, Poseban izvjestitelj UN-a o promicanju i zaštiti prava na slobodu mišljenja i izražavanja istaknuo je potrebu za rješavanjem preostalih problema vezanih za uređivanje medijskog sadržaja, nedovoljna jamstva za osiguranje neovisnosti i nepristranosti Nadležnog tijela za medije, pretjerane novčane kazne i druge administrativne sankcije, primjenjivost zakona o medijima na sve vrste medija, uključujući tiskovne medije i Internet, zahtjeve za registracijom i nedostatak dovoljne zaštite novinarskih izvora;
- BY. budući da je analiza stručnjaka Vijeća Europe¹ (u kojoj je ocijenjena usklađenost Zakona o medijima čije su izmjene predložene 2012. tekstovima Vijeća Europe za utvrđivanje normi u području medija i slobode izražavanja) preporučila detaljno preispitivanje, pojašnjavanje ili čak uklanjanje odredbi o registraciji i transparentnosti, uređivanju sadržaja, obvezi pokrivenosti vijestima, zaštiti izvora, javnim medijima i regulatornim tijelima;
- BZ. budući da su, nastavno na raspravu s EU i Glavnim tajnikom Vijeća Europe kroz razmjenu pisama i sastanke stručnjaka, predložene dodatne izmjene u veljači 2013. radi jačanja i jamčenja neovisnosti regulatornih tijela za medije, odnosno, vezano za uvjete za imenovanje i izbor predsjednika Nacionalnog tijela za medije i infokomunikacije i Vijeća za medije te postupak imenovanja, osobu koja imenuje i ponovna imenovanja;
- CA. budući da su mađarske vlasti istakle svoju namjeru za preispitivanjem pravila o ograničenjima političkog oglašavanja za vrijeme izbornih kampanja; budući da mađarska Vlada vodi raspravu s Europskom komisijom po pitanju političkog oglašavanja; budući da, međutim, Četvrti amandman nameće široku i potencijalno dvosmislenu zabranu govora koji ima za cilj povredu dostojanstva skupina, uključujući mađarskog naroda, koja se može upotrijebiti za arbitrarno miješanje u slobodu izražavanja i može imati negativan učinak na novinare, umjetnike i ostale;
- CB. budući da Nacionalno tijelo za medije i infokomunikacije i Vijeće za medije nisu proveli procjene učinaka zakona na kvalitetu novinarstva, stupnjeve uredničke slobode i kvalitetu radnih uvjeta za novinare;

Poštovanje prava pripadnika manjina

- CC. budući da je poštovanje prava pripadnika manjina izričito navedeno među vrijednostima iz članka 2. UEU-a i budući da se Unija obvezala promicati te vrijednosti i boriti se protiv socijalne isključenosti, rasizma, antisemitizma i diskriminacije;
- CD. budući da je pravo na nediskriminaciju temeljno pravo sadržano u članku 21. Povelje o

---

¹ Analiza stručnjaka Vijeća Europe o mađarskom zakonu o medijima: Zakon CIV. iz 2010. o slobodi medija i temeljnim pravilima o medijskom sadržaju i Zakon CLXXXV. iz 2010. o medijskim uslugama i masovnim medijima, 11. svibnja 2012.

temeljnim pravima;

- CE. budući da odgovornost država članica da osiguraju potpuno poštovanje temeljnih prava svih ljudi, bez obzira na njihovu etničku pripadnost ili uvjerenje, obuhvaća sve razine javne uprave i pravosudnih tijela te podrazumijeva aktivno promicanje tolerancije i oštru osudu pojava kao što je rasno nasilje i govor mržnje protiv Roma i Židova, posebno u službenim ili javnim forumima, uključujući mađarski parlament;
- CF. budući da je nedostatak reakcije pravosudnih tijela u slučajevima rasno motiviranih zločina¹ doveo do nepovjerenja u policiju;
- CG. budući da valja primijetiti da je mađarski parlament donio zakon u kaznenom i građanskom području za borbu protiv poticanja na rasne zločine i govor mržnje;
- CH. budući da netolerantnost prema pripadnicima romske i židovske zajednice nije problem koji je isključivo vezan za Mađarsku i budući da su druge države članice suočene s istim problemom, nedavni su događaji uzrokovali zabrinutost oko povećanja pojave govora mržnje protiv Roma i Židova u Mađarskoj;
- CI. budući da je retroaktivna primjena poreznog i mirovinskog zakonodavstva u velikoj mjeri povećala društvenu osjetljivost i siromaštvo, a ta činjenica ne samo da uzrokuje nesigurnost među ljudima već i čini povredu privatnih prava vlasništva i umanjuje temeljne građanske slobode;

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja i priznavanje crkava

- CJ. budući da je sloboda mišljenja, svijesti i vjeroispovijesti sadržana u članku 9. EKLJP-a i članku 10. Povelje jedan od temelja demokratskog društva i budući da bi država u tom području trebala imati ulogu neutralnog i nepristranog zaštitnika prava na prakticiranje različitih vjeroispovijesti, vjera i uvjerenja;
- CK. budući da je Zakon o crkvama uspostavio novi pravni režim za uređivanje vjerskih udruženja i crkava u Mađarskoj koji je nametnu niz zahtjeva za priznavanje crkava i to je priznavanje uvjetovao prethodnim odobrenjem parlamenta dvotrećinskom većinom;
- CL. budući je Venecijanska komisija smatrala obvezu propisanu u Zakonu o crkvama da crkve moraju dobiti priznanje parlamenta kao preduvjet za osnivanje ograničenjem slobode vjeroispovijesti²;
- CM. budući da je, kao rezultat stupanja na snagu retroaktivnih odredaba Zakona o crkvama više od 300 registriranih crkava izgubilo njihov pravni položaj crkve;
- CN. budući da je, na zahtjev nekoliko vjerskih zajednica i Mađarskog povjerenika za temeljna prava, Ustavni sud ocijenio ustavnost odredaba Zakona o crkvama i u svojoj Odluci 6/2013 od 26. veljače 2013., neke od njih proglasio protuustavnim i ništavnim s retroaktivnim učinkom;

---

¹ Izvješće posebnog Izvjestitelja UN-a o suvremenim oblicima rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i slične netolerancije (A/HRC/20/33/Add. 1)

² Mišljenje Venecijanske komisije 664/2012 od 19. ožujka 2012. o Zakonu CCVI. iz 2011. o slobodi svijesti i vjeroispovijesti i pravnom položaju crkava, denominacija i vjerskih zajednica u Mađarskoj (CDL-AD(2012)004).

- CO. budući da je u toj Odluci Ustavni sud smatrao, ne dovodeći u pitanje pravo parlamenta da utvrdi materijalne uvjete za priznavanje crkve, da priznavanje položaja crkve glasovanjem u parlamentu može dovesti do politički pristranih odluka i budući da je Ustavni sud proglasio da Zakon ne sadrži obvezu obrazloženja takve odluke kojom se odbija priznavanje položaja crkve, da nisu navedeni rokovi za djelovanje parlamenta i da Zakonom nije predviđena mogućnost djelotvornog pravnog lijeka u slučaju odbijanja ili ne donošenja odluke;
- CP. budući da Četvrti amandman Temeljnog zakona, koji je donesen dva tjedna nakon odluke Ustavnog suda, izmijenio članak VII. Temeljnog zakona i podigao na razinu ustava ovlast parlamenta da donosi osnovne zakone radi priznavanja određenih organizacija koje se bave vjerskim aktivnostima, kao što su crkve i time odbacio odluku Ustavnog suda;

II- OCJENA

Temeljni mađarski zakon i njegova provedba

1. podsjeća da su poštovanje zakonitosti, uključujući transparentan, odgovoran i demokratski postupak donošenja zakona, čak i kod donošenja Temeljnog zakona, i snažnog sustava zastupničke demokracije utemeljene na slobodnim izborima i poštovanju prava opozicije ključni elementi pojmova demokracije i vladavine prava sadržanih u članku 2. UEU-a, koji propisuje „Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskoga dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i ravnopravnost žena i muškaraca”, i to je istaknuto u Preambulama Ugovora o Europskoj uniji i Povelje; izražava žaljenje da, sa stajališta zaštite temeljnih europskih vrijednosti, institucije EU-a nisu uvijek uspjevale ispunjavati vlastite standarde; smatra, stoga, da se posebno one moraju zauzeti za zaštitu europskih temeljnih prava iz članka 2. UEU-a na razini Unije i u državama članicama;
2. čvrsto ponavlja da, iako je izrada i donošenje novog ustava u nadležnosti država članica, države članice i EU odgovorne su osigurati da su ustavni postupci i sadržaj ustava u skladu s obvezama koje je svaka država članica preuzela potpisivanjem Ugovora o pristupanju EU, odnosno, sa zajedničkim vrijednostima Unije, Povelje i EKLJP-a;
3. žali zbog činjenice da postupak izrade i donošenja mađarskog Temeljnog zakona nije bio transparentan, otvoren, uključiv i, konačno, nije donesen konsenzusom što je za očekivati u suvremenom demokratskom postupku, čime je oslabljena legitimnost samog Temeljnog zakona,
4. primjećuje gore navedenu Odluku Ustavnog suda od 28. prosinca 2012. godine kojom se izjavljuje da je mađarski parlament premašio svoje zakonodavne ovlasti kada je donio niz trajnih i općih pravila među Prijelaznim odredbama Temeljnog zakona, između ostalog, da je „zadaca i odgovornost ustavne ovlasti raščistiti situaciju nakon djelomičnog ukidanja. Parlament mora stvoriti očitu i jasnu pravnu situaciju”, dodajući zahtjev da to neće značiti automatsko ubacivanje svih ukinutih odredaba Temeljnog zakona jer parlament 'mora ocijeniti predmet uređivanja ukinutih neprijelaznih odredbi te odlučiti o tome koje od njih je potrebno ponovno uređivati, na kojoj razini izvora prava. Dužnost je Parlamenta isto tako odabrati odredbe – koje će se stalno uređivati – koje moraju biti unesene u Temeljni zakon i koje je potrebno urediti parlamentarnim aktom';

5. oštro kritizira odredbe Četvrtog amandmana Temelnog zakona kojima se umanjuje prevlast Temelnog zakona jer se u njegov tekst unosi niz pravila koja je Ustavni sud prethodno proglasio protuustavnim – odnosno, neusklađenima u postupovnom ili materijalnom smislu s Temeljnim zakonom;
6. podsjeća da je u svojoj navedenoj Odluci od 28. prosinca 2012. Ustavni sud donio jasnu odluku o standardima ustavnosti izjavljujući da „u demokratskim pravnim državama, ustavi imaju stalne materijalne i postupovne standarde i zahtjeve. Materijalni i postupovni ustavni zahtjevi ne smiju biti niži u vrijeme Temelnog zakona nego što su bili u vrijeme Ustava (Zakon). Zahtjevi ustavne pravne države nastavljaju se stalno primjenjivati u sadašnjosti i predstavljaju program za budućnost. Ustavna država u kojoj postoji vladavina prava sustav je stabilnih vrijednosti, načela i jamstava”; smatra da je ova jasna, dostojanstvena izjava primjenjiva na Europsku uniju i sve njezine države članice;
7. podsjeća da zajedničke Unijine vrijednosti demokracije i pravne države zahtijevaju snažan sustav zastupničke demokracije koji se temelji na slobodnim izborima i poštovanju prava opozicije i da, u skladu s člankom 3. Protokola 1. EKLJP-a, izbori moraju jamčiti „izražavanje mišljenja naroda pri izboru zakonodavnih tijela”;
8. smatra da, iako je donošenje zakona dvotrećinskom većinom uobičajeno u drugim državama članicama i značajka je mađarskog ustavnog i pravnog poretka od 1989. godine, opsežna uporaba osnovnih zakona za propisivanje specifičnih i detaljnih pravila narušava načela demokracije i pravne države i omogućila je trenutnoj vladi, koja uživa potporu kvalificirane većine, da ugradi u zakone politička uvjerenja i tako oteža budućim novim vladama koje imaju samo jednostavnu većinu u parlamentu da odgovore na društvene promjene čime bi se mogla umanjiti važnost novih izbora; smatra da bi takvu uporabu trebalo preispitati kako bi se osiguralo da buduće vlade i parlamentarne većine mogu izvršavati svoju zakonodavnu ulogu na smislen i sveobuhvatan način;
9. smatra da uporaba postupka prijedloga zakona pojedinačnih zastupnika za provedbu ustava (putem osnovnih zakona) ne predstavlja transparentan, odgovoran i demokratski zakonodavni postupak i nedostaju mu jamstva kojima se osigurava smislena društvena rasprava i savjetovanje i to bi moglo biti u suprotnosti sa samim Temeljnim zakonom koji propisuje obvezu vlade (ne pojedinačnih zastupnika) da parlamentu dostavlja prijedloge zakona koji su nužni za provedbu Temelnog zakona;
10. primjećuje mišljenje Venecijanske komisije (br. CDL-AD(2011)016) koja „pozdravlja činjenicu da novi Ustav uspostavlja ustavni poredak koji se temelji na demokraciji, vladavini prava i zaštiti temeljnih prava kao na osnovnim načelima”; nadalje primjećuje mišljenje Venecijanske komisije (br. CDL-AD(2012)001) prema kojem je donošenje velikog broja zakona u kratkom roku mogući razlog zašto nove odredbe nisu u skladu s europskim normama; nadalje primjećuje mišljenje Venecijanske komisije o Četvrtom amandmanu mađarskog Temelnog zakona (br. CDL-AD(2013)012) izjavljujući da „Četvrti amandman uzrokuje ili održava nedostatke u mađarskom ustavnom sustavu”;
11. pozdravlja činjenicu da mađarski Temeljni zakon ponavlja i potvrđuje članke Povelje Europske unije o temeljnim pravima i da Mađarska, kao četvrta država u EU, priznaje u članku H. mađarski znakovni jezik (HSL) kao punopravan jezik i brani HSL kao dio mađarske kulture;
12. pozdravlja činjenicu da, u svom članku XV., mađarski Temeljni zakon izričito zabranjuje

diskriminaciju na osnovi rase, boje kože, spola, invaliditeta, jezika, vjere, političkih ili drugih uvjerenja, etničkog ili drugog podrijetla, ili financijskih, rodnih ili drugih okolnosti, i propisuje da će Mađarska donijeti posebne mjere za zaštitu djece, žena, starijih osoba i osoba s invaliditetom, u skladu s člancima 20. do 26. Povelje Europske unije o temeljnim pravima;

Demokratski sustav uzajamnih provjera

13. podsjeća da demokracija i vladavina prava zahtijevaju diobu vlasti među neovisnim institucijama na temelju učinkovitog sustava uzajamnih provjera i djelotvorne kontrole usklađenosti zakona s ustavom;
14. podsjeća da je ustavnom većinom povećan broj ustavnih sudaca s 11 na 15 i ukinut zahtjev za dogovor s opozicijom oko izbora ustavnih sudaca; zabrinut je da su kao rezultat tih mjera osam od postojećih 15 ustavnih sudaca izabrani isključivo dvotrećinskom većinom (uz jednu iznimku), uključujući dva nova člana koji su imenovani izravno sa svojih zastupničkih mjesta u parlamentu.
15. pozdravlja uvođenje mogućnosti dvaju novih vrsta ustavnih tužbi Ustavnom sudu i shvaća da demokratski sustav koji je utemeljen na vladavini prava ne treba nužno ustavni sud da bi mogao pravilno funkcionirati; podsjeća, međutim, na Mišljenje br. CDL-AD (2011)016 Venecijanske komisije koja primjećuje da u državama koje su se odlučile za Ustavni sud, taj sud mora imati pravo ocijeniti poštuju li svi zakoni ljudska prava zajamčena ustavom; smatra, stoga da ograničenje ustavne nadležnosti vezano za zakone o državnom proračunu u porezima oslabljuje institucionalna i postupovna jamstva za zaštitu niza ustavnih prava i kontrolu ovlasti parlamenta i vlade u području proračuna;
16. podsjeća da, kako je izjavio Ustavni sud u svojoj Odluci br. 45/2012, „*Ustavna zakonitost uključuje ne samo zahtjeve postupovne, formalne i javnopravne valjanosti, veći i materijalne [...]. Ako je potrebno, Ustavni sud može preispitati slobodnu provedbu i usklađivanje s ustavom materijalnih zahtjeva, jamstava i vrijednosti demokratskih pravnih država*”;
17. smatra da, u svjetlu sustavnih izmjena Temeljnog zakona u skladu s političkom voljom, Ustavni sud više ne može ispunjavati svoju ulogu vrhovnog tijela za ustavnu zaštitu, posebno budući da Četvrti amandman izričito zabranjuje Sudu da preispituje izmjene ustava koje su suprotne drugim ustavnim zahtjevima i načelima;
18. uzimajući u obzir pravo demokratski izabranog parlamenta da donosi zakon u skladu s temeljnim pravima i poštujući prava političkih manjina u demokratski prikladnom i transparentnom postupku te dužnost sudova, običnih i ustavnog, da štite usklađenost zakona s ustavom, ističe važnost načela diobe vlasti i učinkovitog sustava uzajamnih provjera; zabrinut je s tim u vezi zbog premještanja ovlasti u ustavnim pitanjima na parlament na štetu Ustavnog suda, čime se ugrožava načelo diobe vlasti i učinkovitog sustava uzajamnih provjera koji su osnovna načela pravne države; pozdravlja u tome smislu zajedničku izjavu Eger od 16. svibnja 2013. predsjednika mađarskog i rumunjskog Ustavnog suda, Pétera Paczolaya i Augustina Zegreana, ističući da ustavni sudovi imaju posebnu odgovornost u državama kojima upravlja dvotrećinska većina;
19. posebno je zabrinut zbog onih odredaba Četvrtog amandmana kojima se ukida 20 godina ustavnog sudstva, koje sadrži cijeli sustav temeljnih načela i ustavnih zahtjeva,

- uključujući svu potencijalnu sudsku praksu koja se odnosi na primjenu prava EU-a i europskih propisa o ljudskim pravima; primjećuje da je Sud već koristio svoje prethodne odluke kao izvor tumačenja; zabrinut je, međutim, zbog činjenice da drugi sudovi možda neće moći temeljiti svoje odluke na prethodnoj sudskoj praksi Ustavnog suda;
20. zabrinut je, isto tako, zbog usklađenosti odredbe Četvrtog amandmana s pravom EU-a koja omogućuje mađarskoj vladi da nametne poseban porez radi provedbe presuda Suda Europske unije koje zahtijevaju plaćanje obveza kada u državnom proračunu nema dovoljno sredstava i kada je javni dug veći od pola bruto domaćeg proizvoda; primjećuje da je u tijeku dijalog između mađarske vlade i Europske komisije po tome pitanju;
  21. kritizira postupak donošenja važnih zakona po hitnom postupku jer se time potkopava pravo opozicijskih stranaka da budu aktivno uključene u zakonodavni postupak te tako ograničava njihova mogućnost nadzora rada parlamentarne većine i vlade što, na kraju, ima negativan utjecaj na sustav uzajamnih provjera;
  22. zabrinut je zbog nekoliko odredbi Zakona LXXII iz 2013. o stvaranju novih pravila i propisa koji se odnose na nadzor nacionalne sigurnosti jer bi potencijalno mogli negativno utjecati na diobu vlasti, neovisnost sudstva, poštovanje privatnog i obiteljskog života te pravo na djelotvoran pravni lijek;
  23. podsjeća da je neovisnost tijela za zaštitu podataka zajamčena člankom 16. UEU-a i člankom 8. Povelje EU-a o temeljnim pravima;
  24. ističe da je zaštita od razrješenja za vrijeme trajanja mandata bitan zahtjev neovisnosti nacionalnih tijela za zaštitu podataka u skladu s pravom EU-a;
  25. ističe da je Komisija pokrenula postupak zbog povrede protiv Mađarske vezano za zakonitost prekida mandata bivšeg Povjerenika za zaštitu podataka u odnosu na odgovarajuću neovisnost tog tijela i taj je postupak trenutno u tijeku ispred Suda Europske unije;
  26. oštro osuđuje činjenicu da su navedene institucionalne promjene dovele do očitog slabljenja sustava uzajamnih provjera koji zahtijevaju pravna država i demokratsko načelo diobe vlasti;

Neovisnost sudstva

27. podsjeća da je neovisnost sudstva propisana člankom 47. Povelje o temeljnim pravima i člankom 6. Europske konvencije o ljudskim pravima i nužan zahtjev demokratskog načela diobe vlasti koje proizlazi iz članka 2. UEU-a;
28. podsjeća da je Ustavni sud, u svojoj gore navedenoj Odluci 33/2012, opisao neovisnost sudstva kao postignuće povijesnog mađarskog ustava kada je izjavio da je „načelo neovisnosti sudstva, sa svim svojim elementima, veliko postignuće. Prema tome, Ustavni sud utvrđuje da je neovisnost sudstva, te posljedično načelo nemogućnosti razrješenja sudaca, ne samo normativno pravilo Temelnog zakona već i postignuće povijesnog ustava. Prema tome, to je načelo tumačenja koje je obavezno za sve, u skladu s odredbama Temelnog zakona, i mora se primjenjivati i kod istraživanja drugih mogućih

sadržaja Temeljnog zakona”¹;

29. ističe da djelotvorna zaštita neovisnosti sudstva čini osnovu demokracije u Europi i preduvjet je za uspostavu uzajamnog povjerenja između sudskih vlasti različitih država članica te, stoga, i nesmetane prekogranične suradnje u zajedničkom području pravosuđa, na temelju načela uzajamnog priznavanja sadržanog u člancima 81. UFEU-a (građanska pitanja) i članka 82. UFEU-a (kaznena pitanja);
30. žali što brojne usvojene mjere, kao i neke reforme koje su u tijeku, ne pružaju dovoljno osiguranje ustavne zaštite neovisnosti sudstva i neovisnosti mađarskog Ustavnog suda;
31. smatra da prerano razrješenje predsjednika Ustavnog suda krši jamstvo sigurnosti mandata, a to je ključni element neovisnosti sudstva;
32. pozdravlja navedenu Odluku 33/2012 Ustavnog suda kojom se obavezno razrješenje sudaca kada navršše 62 godine smatra protuustavnim, kao i navedenu odluku Suda Europske unije od 6. studenog 2012. u kojoj je navedeno da radikalno snižavanje dobne granice za odlazak u mirovinu sudaca u Mađarskoj predstavlja neopravdanu diskriminaciju na osnovi dobi i stoga povredu Direktive Vijeća 2000/78/EZ;
33. pozdravlja izmjene Zakona CLXI. iz 2011. o ustrojstvu i upravljanju sudovima u Mađarskoj i Zakona CLXII. iz 2011. o pravnom položaju i plaći mađarskih sudaca koje je mađarski parlament donio 2. srpnja 2012., a kojima se rješavaju mnoga pitanja iz Rezolucije Europskog parlamenta od 16. veljače 2012. i iz mišljenja Venecijanske komisije;
34. žali, međutim, što nisu primijenjene sve preporuke Venecijanske komisije, posebno vezano za potrebu ograničavanja diskrecijskih ovlasti Predsjednika Nacionalnog sudbenog ureda u kontekstu prijenosa predmeta, što bi moglo utjecati na pravo na pošteno suđenje i pravo na zakonom ustanovljeni sud; primjećuje izraz namjere mađarske vlade da preispita sustav prenošenja predmeta; vjeruje da je u tome smislu potrebno provesti preporuke Venecijanske komisije;
35. pozdravlja donošenje Zakona XX. iz 2013. o izmjenama zakona koje se odnose na gornju dobnu granicu koja se primjenjuje u određenim sudskim pravnim odnosima i koje određuju da je dobna granica za odlazak u mirovinu 65 godina na kraju prijelaznog razdoblja od 10 godina te propisuju vraćanje mandata onim sucima koji su razriješeni nezakonito;
36. žali, međutim, što u slučaju predsjedavajućih sudaca, Zakon iz 2013. predviđa vraćanje sudaca na radna mjesta samo ako su ta mjesta još uvijek upražnjena zbog čega se samo malom broju nezakonito razriješenih sudaca može jamčiti povratak na isto radno mjesto s istim dužnostima i odgovornostima koje su imali prije razrješenja;
37. pozdravlja prijedlog Komisije za uspostavom stalnog semafora pravde u svih 27 država članica kako je predložila potpredsjednica Reding, iz čega je očito da je zaštita neovisnosti sudstva važno pitanje u EU; ističe činjenicu da bi se u nekim državama članicama mogla izraziti velika zabrinutost po tim pitanjima; poziva na proširenje semafora pravde koje će obuhvatiti kazneno pravosuđe, temeljna prava, vladavinu prava i

---

¹ Točka 80. Odluke.

demokraciju, kao što je već zatraženo;

38. priznaje stručnost i posvećenost mađarske pravosudne zajednice i njezinu opredijeljenost za pravnu državu i podsjeća da je, od početaka demokracije u Mađarskoj, Ustavni sud bio priznat kao iznimno ustavno tijelo u cijeloj Europi i u svijetu;

Izborna reforma

39. Podsjeća da ponovna podjela izbornih jedinica, donošenje Zakona o izborima zastupnika u mađarski parlament i zakona o izborima značajno mijenjaju pravni i institucionalni okvir za sljedeće izbore u 2014. godini i stoga žali što je vladajuća stranka jednostrano donijela te zakone bez savjetovanja s opozicijom.
40. Zabrinut je što u postojećem političkom okruženju važeće odredbe o postupku imenovanja članova Nacionalnog izbornog odbora ne jamče u dovoljnoj mjeri uravnoteženu zastupljenost i neovisnost odbora;
41. pozdravlja činjenicu da su mađarske vlasti zatražile mišljenje Venecijanske komisije o Zakonu o izboru zastupnika u mađarski parlament dana 20. siječnja 2012.; smatra, međutim, da je potrebna sveobuhvatna analiza kako bi se ocijenio bitno promijenjen izborni okoliš.
42. pozdravlja činjenicu da Zakon XXXVI. iz 2013. o izborima u Mađarskoj, posebno njegov članak 42., propisuje da osobe s invaliditetom na zahtjev moraju dobiti upute na Brailleovom pismu, važne informacije na način koji je lako čitati, glasačke listiće na Brailleovom pismu na glasačkim mjestima, da glasačka mjesta moraju biti pristupačna, uz posvećivanje posebne pozornosti osobama u invalidskim kolicima; Osim toga, na temelju članka 50. navedenog Zakona, glasači s invaliditetom mogu tražiti registraciju na drugom, pristupačnijem glasačkom mjestu kako bi mogli glasati u svojoj izornoj jedinici, u skladu s obvezom osiguravanja barem jednog pristupačnog glasačkog mjesta u svakoj izornoj jedinici koja je propisana u članku 81.;

Medijski pluralizam

43. priznaje napore mađarskih vlasti koje vode prema promjenama zakona kojima bi se riješio niz utvrđenih nedostataka s ciljem poboljšanja zakona o medijima i usklađivanja s normama EU-a i Vijeća Europe;
44. pozdravlja kontinuirani konstruktivan dijalog s međunarodnim zainteresiranim stranama i ističe da je suradnja između Vijeća Europe i mađarske Vlade donijela opipljive rezultate, koji su se odrazili u Zakonu XXXIII. iz 2013. koji se bavi jednim od problema koji su prethodno istaknuti u pravnim ocjenama zakona o medijima, odnosno vezano za postupke imenovanja i izbora predsjednika Nadležnog tijela za medije i Vijeća za medije; podsjeća, međutim, da još uvijek postoji zabrinutost vezano za neovisnost nadležnog tijela za medije;
45. izražava zabrinutost zbog učinaka odredbe Četvrtog amandmana kojom se brani političko oglašavanje u komercijalnim medijima jer, iako je istaknuti cilj odredbe smanjiti troškove političke kampanje i stvoriti jednake prilike za sve stranke, ona ugrožava pružanje uravnoteženih informacija; primjećuje da mađarska Vlada vodi raspravu s Europskom komisijom po pitanju političkog oglašavanja; primjećuje da ograničenja postoje i drugim

europskim zemljama; primjećuje mišljenje Venecijanske komisije o Četvrtom amandmanu mađarskog Temeljnog zakona (br. CDL-AD(2013) 012), u kojem se navodi da „ograničenja vezana za političko oglašavanje moraju se promotriti s obzirom na pravnu pozadinu određene države članice” te da „zabrana svakog političkog oglašavanja u komercijalnim medijima, koji se u mađarskoj koriste više od državnih medija, lišit će opoziciju važne prilike da djelotvorno oglasi svoja stajališta i na taj način služi kao protuteža dominaciji vlade u medijima”;

46. ponavlja svoj poziv mađarskim vlastima da poduzmu mjere u cilju provedbe ili naredžbe redovnih proaktivnih procjena učinka zakona na medijsko okruženje (smanjenje kvalitete novinarstva, primjeri samocenzuriranja, ograničavanje uredničke slobode i narušavanje kvalitete radnih uvjeta i sigurnosti radnih mjesta novinara);
47. oštro osuđuje činjenicu da je osnivanje državne Mađarske novinske agencije (MTI) kao jedinog pružatelja vijesti za nakladnike javne televizije, dok se od većine privatnih nakladnika očekuje da imaju vlastitu novinsku agenciju, značilo da ona ima virtualni monopol na tržištu jer je većina vijesti svima na raspolaganju; podsjeća na preporuku Vijeća Europe vezano za uklanjanje obveze javnih nakladnika da koriste nacionalnu novinsku agenciju jer to predstavlja nerazumno i nepošteno ograničenje pluraliteta pružanja vijesti;
48. primjećuje da nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje mora vršiti redovne ocjene medijskog okruženja te upozoravati na moguće prijetnje medijskom pluralizmu;
49. Ističe da se mjere za uređivanje pristupa medija tržištu kroz postupke izdavanja dozvola i ovlaštenja nakladnicima, postupci zaštite državne, nacionalne ili vojne sigurnosti i javnog reda i pravila o javnom moralu ne smiju zloupotrijebiti u svrhu nametanja političke ili vojne kontrole ili cenzure medija i ističe činjenicu da se u tom pogledu mora osigurati odgovarajuća ravnoteža;
50. zabrinut je zbog činjenice da je javna televizija pod kontrolom centraliziranog institucionalnog sustava koje donosi operativne odluke bez kontrole javnosti; ističe da pristrane i nejasne prakse javnih natječaja te pristrane informacije koje pruža javna televizija koja ima široku publiku narušavaju medijsko tržište; ističe činjenicu da je, u skladu s Protokolom 29. Ugovora iz Lisabona (o sustavu javne radiodifuzije u državama članicama), sustav javne radiodifuzije u državama članicama usko povezan s demokratskim, društvenim i kulturnim potrebama svakog društva i s potrebom očuvanja medijskog pluralizma;
51. podsjeća da sadržaj propisa mora biti jasan i omogućiti građanima i medijskim kućama da predvide u kojim će slučajevima kršiti zakon te da utvrde pravne posljedice mogućih povreda; primjećuje i izražava zabrinutost da, unatoč tako iscrpnom sadržaju propisa, mađarsko Nadležno tijelo za medije nije do sada kažnjavalo javne istupe protiv Roma te poziva na uravnoteženu primjenu zakona;

Prava pripadnika manjina

52. primjećuje da je mađarski parlament donio zakone u kaznenom i građanskom području o bori protiv rasne netrpeljivosti i govora mržnje; smatra da su zakonodavne mjere važna početna točka za ostvarivanje cilja stvaranja društva bez netolerancije i diskriminacije u cijeloj Europi, budući da se konkretne mjere mogu izgraditi samo na čvrstom

zakonodavstvu; ističe, međutim, da zakone treba aktivno provoditi;

53. naglašava činjenicu da vlasti u svim državama članicama imaju pozitivnu obvezu postupati tako da izbjegnu povrede prava pripadnika manjina, da ne smiju biti neutralne i da moraju poduzeti nužne pravne, obrazovne i političke mjere u slučaju takvih povreda; primjećuje izmjenu Kaznenog zakona iz 2011. o sprječavanju kampanja ekstremističkih skupina s ciljem zastrašivanja Roma pod prijetnjom do tri godine zatvora za „provokativno nedruštveno ponašanje” koje utjeruje strah pripadnicima nacionalne, etničke, rasne ili vjerske zajednice; priznaje ulogu mađarske Vlade u pokretanju Europskog okvira Nacionalne strategije za uključivanje Roma za vrijeme njezinog predsjedavanja EU-om u 2011.;
54. napominje zabrinutost zbog stalnih promjena pravnog poretka koji ograničava prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualaca i transeksualaca (LGBT), primjerice zbog traženja da se istospolni parovi i njihova djeca, kao i druge drugačije obiteljske strukture, isključe iz definicije „obitelji” u Temeljnog zakonu; ističe da je to protivno nedavnim odlukama Europskog suda za ljudska prava i potiče ozračje netolerancije prema pripadnicima LGTB-a;
55. pozdravlja umetanje u mađarski Ustav odredaba iz Četvrtog amandmana kojima se propisuje da „Mađarska mora nastojati svakome osigurati prikladan smještaj i pristup javnim uslugama” i da „Državne i lokalne vlasti moraju doprinijeti stvaranju uvjeta prikladnog smještaja na način da osiguraju smještaj svim beskućnicima”; izražava zabrinutost, međutim, zbog činjenice da „u cilju zaštite javnog reda, javnog zdravlja i kulturnih vrijednosti, parlamentarni zakon ili lokalni propis mogu proglasiti nezakonitim boravak na javnom mjestu kao trajnom mjestu boravišta u odnosu na poseban dio tog javnog mjesta”, što bi moglo dovesti do toga da beskućnik mora kazneno odgovarati; podsjeća da je mađarski Ustavni sud presudio da su slične mjere sadržane u Zakonu o prekršajima protuustavne jer su protivne ljudskom dostojanstvu;

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja i priznavanje crkava

56. napominje sa zabrinutošću da izmjene Temeljnog zakona Četvrtim amandmanom daju parlamentu pravo priznati, putem osnovnih zakona i bez ustavne obaveze da opravda nepriznavanje, određene organizacije koje se bave vjerskim aktivnostima kao što su crkve, što bi moglo imati negativan utjecaj na dužnost države da ostane neutralna i nepristrana u svojim odnosima s različitim vjerama i uvjerenjima;

Zaključak

57. potvrđuje da pridaje veliku važnost poštovanju načela jednakosti između svih država članica i ne dopušta primjenu dvostrukih standarda u postupanju prema državama članicama; ističe da bi slične situacije ili pravne okvire i odredbe trebalo na isti način ocjenjivati; zauzima stajalište da se sama činjenica izmjena i donošenja zakona ne može smatrati protivnom vrijednostima iz Ugovora; poziva Komisiju da utvrdi slučajeve neusklađenosti s pravom EU-a te Sud Europske unije da donese presude u svim takvim slučajevima;
58. zaključuje iz gore objašnjenih razloga da sustavan i opći trend stalnih izmjena ustavnog i pravnog okvira u kratkim vremenskim rokovima te sadržaj takvih izmjena nisu u skladu s vrijednostima iz članka 2. UEU-a, članka 3. stavka 6. UEU-a i odstupaju od načela iz

članka 4. stavka 3. UEU-a; smatra da ovaj trend, ako ne bude pravovremeno i prikladno ispravljen, može dovesti do ozbiljnih povreda vrijednosti iz članka 2. UEU-a;

III – PREPORUKE

Preambula

59. potvrđuje da se ova Rezolucija ne odnosi samo na Mađarsku već i na Europsku uniju u cjelini i na njezinu demokratsku obnovu i razvoj nakon pada totalitarističkih sustava 20. stoljeća. Radi se o europskoj obitelji, njezinim zajedničkim vrijednostima i standardima, njezinoj uključenosti i njezinoj sposobnosti da pokrene razgovor. Radi se o potrebi za provedbom Ugovora kojima su dobrovoljno pristupile sve države članice. Radi se o uzajamnoj pomoći i uzajamnom povjerenju koje Unija, njezini građani i države članice moraju imati ako Ugovori neće biti samo riječ na papiru već pravna osnova za iskrenu, pravednu i otvorenu Europu u kojoj se poštuju temeljna prava;
60. dijeli ideju o Uniji koja nije samo 'unija demokracija' već i 'Unija demokracija' koja se temelji na pluralističkim društvima u kojima prevladavaju poštovanje ljudskih prava i vladavina prava;
61. potvrđuje da, dok bi se u vrijeme gospodarske i socijalne krize moglo doći u iskušenje zanemariti ustavna načela, vjerodostojnost i čvrstina ustavnih institucija igraju ključnu ulogu u pružanju potpore gospodarskim, fiskalnim i socijalnim politikama i društvenoj koheziji;

Apel svim državama članicama

62. poziva države članice da se bez odgađanja usklade sa svojim obvezama uz Ugovora da poštuju, jamče, štite i promiču zajedničke vrijednosti Unije, što je nužan uvjet za poštovanje demokracije, i stoga i biti građanstva Unije te za izgradnju kulture međusobnog razumijevanja koja omogućuje djelotvornu prekograničnu suradnju i stvarno područje slobode, sigurnosti i pravde;
63. smatra da je moralna i pravna dužnost svih država članica i institucija Unije braniti europske vrijednosti sadržane u Ugovorima i Povelji o temeljnim pravima, te u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima koju je potpisala svaka država članica i kojoj će uskoro pristupiti i EU;
64. poziva nacionalne parlamente da pojačaju svoju ulogu u praćenju usklađenosti s temeljnim vrijednostima i da oštro osude svaki rizik od propadanja tih vrijednosti unutar granica EU-a, s ciljem održavanja vjerodostojnosti Unije vis-à-vis trećih zemalja, koja se temelji na tome koliko ozbiljno Unija i njezine države članice shvaćaju vrijednosti koje su odabrale za svoj temelj;
65. očekuje od svih država članica da poduzmu nužne korake, posebno u okviru Vijeća Europske unije, da vjerno doprinesu promicanju vrijednosti Unije i surađuju s Parlamentom i Komisijom u praćenju njihovog poštovanja posebno u okviru „članka 2. Trijalog” iz stavka 85.;

Apel Europskom vijeću

66. podsjeća Europsko vijeće na njegove odgovornosti u okviru područja slobode, sigurnosti i pravde;
67. primjećuje s razočaranjem da je Europsko vijeće jedina politička institucija EU-a koja je nije izrazila mišljenje, dok su Komisija, Parlament, Vijeće Europe, OEES pa čak i vlada SAD-a izrazili zabrinutost zbog situacije u Mađarskoj;
68. smatra da Europsko vijeće ne može ostati neaktivno kada jedna od država članica krši temeljna prava ili provodi promjene koje bi mogle imati negativan utjecaj na vladavinu prava u toj zemlji a time i na vladavinu prava u Europskoj uniji u cjelini, posebno kada može biti ugroženo uzajamno povjerenje u pravni sustav i pravosudnu suradnju jer to ima negativan učinak na samu Uniju;
69. poziva Predsjednika Europskog vijeća da obavijesti Parlament o svojoj ocjeni te situacije;

Preporuke Komisiji

70. poziva Komisiju, koja je čuvar Ugovora i tijelo koje je odgovorno osigurati pravilnu primjenu prava Unije, pod nadzorom Suda Europske unije:
  - da obavijesti Parlament o svojoj ocjeni Četvrtog amandmana Temeljnog zakona i njegovog učinka na suradnju u EU;
  - da odlučno osigurava potpuno poštovanje zajedničkih temeljnih vrijednosti i prava iz članka 2. UEU-a jer njihove povrede potkopavaju temelje Unije i uzajamno povjerenje između država članica;
  - da pokrene objektivnu istragu i započne s postupkom zbog povede kada smatra da država članica nije ispunila obvezu iz Ugovora i, posebno, da krši prava sadržana u Povelji EU-a o temeljnim pravima;
  - da izbjegava dvostruke standarde u postupanju država članica, osiguravajući da se, u sličnim situacijama, prema svim državama članicama postupa na sličan način u skladu s načelom jednakosti država članica pred Ugovorima;
  - da se ne usredotočuje samo na specifične povrede prava EU-a koje se mogu ispraviti temeljem članka 258. UFEU-a, već da na odgovarajući način odgovara na sustavne promjene u ustavnom i pravnom poretku i praksi države članice u kojima višestruke i ponavljajuće povrede nažalost dovode do stanja pravne nesigurnosti koje više ne ispunjava obveze članka 2. UEU-a;
  - da zauzme sveobuhvatan pristup rješavanju potencijalnih opasnosti od ozbiljnih povreda temeljnih vrijednosti u danoj državi članici u ranoj fazi te da odmah započne strukturirani politički dijalog s predmetnom državnom članicom i drugim institucijama EU-a; taj strukturirani politički dijalog trebao bi se koordinirati na najvišoj političkoj razini Komisije i imati jasan učinak na cijeli spektar pregovora između Komisije i predmetne države članice u različitim područjima EU-a;
  - da izradi – čim se utvrdi opasnost od povrede članka 2. UEU-a – „Program uzbunjivanja iz članka 2.”, odnosno, mehanizam za praćenje s kojim se Komisija mora pozabaviti hitno i prioritarno, a koji se koordinira na najvišoj političkoj razini i potpuno uzima u

obzir u različitim sektorskim politikama EU-a sve dok se opet ne postigne potpuna usklađenost s člankom 2. UEU-a i uklone rizici od povrede tog članka, kako je predviđeno u pismu Ministara vanjskih poslova četiri države članice koji Predsjedniku Komisiju ističu potrebu za donošenjem nove i djelotvornije metode zaštite temeljnih vrijednosti kako bi se veći naglasak stavio na promicanje kulture poštovanja vladavine prava, koja se uzima u obzir u zaključcima Vijeća o temeljnim pravima i vladavini prava i o Izvješću komisije iz 2012. o primjeni Povelje Europske unije o temeljnim pravima od 6. i 7. lipnja 2013.

- da održava sastanke na tehničkoj razini sa službama predmetne države članice, ali da ne zaključuje pregovore u područjima politika koja nisu vezana za članak 2. UEU-a sve dok se ne osigura potpuna sukladnost s člankom 2. UEU-a;
- da primijeni horizontalni pristup koji uključuje sve predmetne službe Komisije kako bi se osiguralo poštovanje vladavine prava u svim područjima, uključujući sektor gospodarstva i društveni sektor;
- da provede i, ako je nužno, ažurira svoje priopćenje iz 2033. o članku 7. Ugovora o Europskoj uniji (COM(2003)0606) i da izradi nacrt iscrpnog prijedloga brzog i neovisnog mehanizma praćenja te sustava za rano upozoravanje;
- da redovno nadzire pravilno funkcioniranje europskog područja pravde i da poduzima mjere kada je u nekoj državi članici ugrožena neovisnost sudstva kako bi se izbjeglo slabljenje uzajamnog povjerenja među nacionalnim pravosudnim tijelima, što bi neizbježno stvorilo prepreke za ispravnu primjenu instrumenata EU-a o uzajamnom priznavanju i prekograničnoj suradnji;
- da osigura da države članice jamče ispravnu provedbu Povelje o temeljnim pravima u odnosu na medijski pluralizam i jednak pristup informacijama;
- da nadzire djelotvornu provedbu pravila kojima se osiguravaju transparentni i pravedni postupci financiranja medija i dodjele državnih sredstava za oglašavanje i sponzoriranje s ciljem osiguranja da se ne miješaju u slobodu informiranja i izražavanja, pluralizam ili uredničku politiku medija;
- da poduzima prikladne, pravovremene, razmjerne i progresivne mjere u slučaju zabrinutosti za slobodu izražavanja, informiranja, slobodu medija i pluralizam u EU i državama članicama na temelju iscrpne i pažljive analize situacije i problema koje je potrebno riješiti te najboljih načina za njihovo rješavanje;
- da se pozabavi tim pitanjima u okviru provedbe Direktive o audiovizualnim uslugama s ciljem unaprjeđenja suradnje između regulatornih tijela država članica i Komisije kako bi se što je prije moguće ostvarila preinaka i izmjena direktive, posebno njezinih članaka 29. i 30.;
- da nastavi dijalog s mađarskom Vladom oko usklađenosti novih odredaba Četvrtog amandmana s pravom EU-a koje omogućuju mađarskoj vladi da nametne poseban porez radi provedbe presuda Suda Europske unije koje podrazumijevaju plaćanje obveza kada državni proračun nema dovoljno dostupnih sredstava i kada je javni dug veći od polovice bruto domaćeg proizvoda te da predloži odgovarajuće mjere sprječavanja onoga što bi moglo dovesti do povrede iskrene suradnje propisane u članku 4. stavku 3.

UEU-a;

71. podsjeća Komisiju da Povelja Europske unije o temeljnim pravima i nadolazeće pristupanje Europske unije Europskoj konvenciji o ljudskim pravima potvrđuju novu arhitekturu za pravo Europske unije, strukturu koja više nego ikad u svome središtu ima ljudska prava, čime se daje Komisiji, kao čuvaru Ugovora, još veća odgovornost u tome području;

Preporuke mađarskim vlastima

72. potiče mađarske vlasti da što brže moguće provedu sve mjere koje Europska komisija kao čuvar Ugovora smatra nužnima za potpunu usklađenost s pravom EU-a, da u potpunosti poštuju odluke mađarskog Ustavnog suda i da što prije moguće provedu sljedeće preporuke, u skladu s preporukama Venecijanske komisije, Vijeća Europe i drugih međunarodnih tijela za zaštitu vladavine prava i temeljnih prava, s ciljem potpunog usklađivanja s vladavinom prava i njezinih ključnih zahtjeva vezanih za ustavno okruženje, sustavom uzajamnih provjera i neovisnosti sudstva, kao i snažne zaštite temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja, medija i vjeroispovijesti ili uvjerenja, zaštitu manjina, akcije za borbu protiv diskriminacije i pravo na vlasništvo:

O Temeljnom zakonu:

- da potpuno vrate prevlast Temeljnog zakona uklanjanjem onih odredaba koje je Ustavni sud proglasio protuustavnim;
- da smanje učestalost uporabe osnovnih zakona kako bi se područja politika kao što su obiteljska, društvena, fiskalna i proračunska pitanja ostavila običnim zakonima i većinama;
- da provedu preporuke Venecijanske komisije i, posebno, preispitaju popis područja politika koja zahtijevaju kvalificiranu većinu s ciljem osiguranja smislenih budućih izbora;
- da osiguraju aktivan parlamentarni sustav koji poštuje snage opozicije dopuštajući razumno vrijeme za stvarnu raspravu između većine i opozicije i za sudjelovanje šire javnosti u zakonodavnom postupku;
- da osiguraju sudjelovanje svih parlamentarnih stranaka u ustavnom postupku, čak iako samo vodeća koalicija ima mjerodavnu posebnu većinu;

O uzajamnim provjerama:

- da potpuno obnove povlasticu Ustavnog suda kao vrhovnog tijela ustavne zaštite i primat Temeljnog zakona na način da iz njegovog teksta ukloni ograničenja ovlasti Ustavnog suda da ocjenjuje ustavnost promjena Temeljnog zakona te ukinuta dva desetljeća sudske prakse ustavnog suda; da obnove pravo Ustavnog suda da preispita sve zakone bez iznimke kako bi djelovao kao protuteža aktivnostima parlamentarne i izvršne vlasti i osigurao potpunu sudsku ocjenu; takva sudska i ustavna ocjena može se u državama članicama ostvarivati na različite načine, ovisno o posebnostima pojedine nacionalne ustavne povijesti, ali, kada je jednom uspostavljen, Ustavni sud – kao u mađarski sud koji je, nakon pada komunističkog režima, brzo izgradio ugled među

Vrhovnim sudovima u Europi –ne bi smio biti podvrgnut mjerama koje imaju za cilj smanjenje njegove nadležnosti a time i ugrožavanje vladavine prava ;

- da obnove mogućnost pravosudnog sustava da upućuje na sudsku praksu koja je nastala prije stupanja na snagu Temelnog zakona, posebno u području temeljnih prava¹;
- da nastoje postići konsenzus prilikom izbora članova Ustavnog suda uz smislenu uključenost opozicije i kako bi se osiguralo da se na članove suda ne vrši politički utjecaj;
- da obnove ovlasti parlamenta u području proračuna i tako osiguraju potpunu demokratsku legitimnost odluka o proračunu uklanjanjem ograničenja parlamentarnih ovlasti od strane neparlamentarnog Proračunskog Vijeća;
- da surađuju s europskim institucijama kako bi se osiguralo da odredbe novog Zakona o nacionalnoj sigurnosti udovoljavaju temeljnim načelima diobe vlasti, neovisnosti sudstva, poštuju privatni i obiteljski život te pravo na djelotvoran pravni lijek;
- da dostave pojašnjenja o tome kako mađarske vlasti planiraju popraviti prijevremeno razrješenje viših dužnosnika kako bi se osigurala institucionalna neovisnost tijela za zaštitu podataka;

O neovisnosti sudstva:

- da potpuno jamče neovisnost sudstva osiguravanjem da načela nemogućnosti razrješenja i zajamčenog mandata sudaca, pravila o ustrojstvu i sastavu upravljačkih tijela u sudstvu i zaštitne mjere neovisnosti Ustavnog suda budu ugrađena u Temeljni zakon;
- da brzo i ispravno provedu navedene odluke Suda Europske unije od 6. studenog 2012. godine i mađarskog Ustavnog suda tako da omogućе razriješenim sucima koji to žele da budu vraćeni na radna mjesta, uključujući one predsjedavajuće suce čija izvorna radna mjesta više nisu slobodna ;
- da uspostave objektivne kriterije za odabir ili da daju zadaću Nacionalnom sudbenom vijeću da uspostavi takve kriterije s ciljem osiguranja da pravila o prenošenju predmeta usklađena s pravom na pošteno suđenje i načelo zakonski uspostavljenog suca;
- da provedu preostale preporuke iz mišljenja Venecijanske komisije br. CDL-AD(2012)020 o osnovnim zakonima o sudstvu koji su izmijenjeni nakon donošenja Mišljenja CDL-AD(2012)001;

O izbornoj reformi:

- da pozovu Venecijansku komisiju i OESS/ODIHR da provedu analizu sveobuhvatno izmijenjenog pravnog i institucionalnog okvira za izbore i da pozovu ODIHR da provede Misiju procjene potreba i dugoročno i kratkoročno nadziranje izbora.
- da osiguraju uravnoteženu zastupljenost u Nacionalnom izbornog odbora;

O medijima i pluralizmu:

---

¹ Vidi Radni dokument br. 5.

- da ispune obvezu o daljnjoj raspravi o aktivnostima suradnje na stručnoj razini o dugoročnijoj perspektivi slobode medija nastavljajući se na najvažnije preostale preporuke pravne studije Vijeća Europe iz 2012.;
- da osiguraju pravovremenu i blisku uključenost svih mjerodavnih zainteresiranih stranaka, uključujući medijske stručnjake, opozicijske stranke i građansko društvo, u daljnja preispitivanja tog zakona, koji uređuje taj temeljni vid funkcioniranja demokratskog društva, i u postupak provedbe;
- da ispune pozitivnu obvezu zaštite slobode izražavanja kao jednog od preduvjeta funkcionalne demokracije koja proizlazi iz sudske prakse Europskog suda za ljudska prava u skladu s člankom 10. EKLJP-a;
- da poštuju, jamče, štite i promiču temeljno pravo na slobodu izražavanja i informiranja, kao i slobodu i pluralizam medija, te da se suzdrže od razvoja ili podržavanja mehanizama koji ugrožavaju slobodu medija i novinarsku i uredničku neovisnost;
- da osiguraju uspostavu objektivnih, pravno obvezujućih postupaka i mehanizama za izbor i imenovanje čelnika javnih medija, upravnih odbora, vijeća za medije i regulatornih tijela, u skladu s načelima neovisnosti, integriteta, iskustva i profesionalizma, zastupljenosti cijelog političkog i društvenog spektra, pravne sigurnosti i kontinuiteta;
- da pruže pravna jamstva vezana za potpunu zaštitu načela povjerljivosti izvora te da strogo primjenjuju povezanu sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava;
- da osiguraju da pravila koja se odnose na političke informacije u cijelom audiovizualnom sektoru jamče pošten pristup različitim političkim suparnicima, mišljenjima i stajalištima, posebno u slučaju izbora i referendumu, omogućujući građanima da formiraju vlastito mišljenje bez utjecaja jedne dominantne snage oblikovanja mišljenja;

O poštovanju temeljnih prava, uključujući prava pripadnika manjina:

- da poduzimaju i nastave poduzimati pozitivne akcije i djelotvorne mjere kako bi osigurali poštovanje temeljnih prava svih osoba, uključujući pripadnike manjina i beskućnike, i osigurali njihovu provedbu od strane svih nadležnih javnih tijela; da, kod preispitivanja definicije 'obitelji' uzmu u obzir zakonodavne trendove u Europi ka proširenju definicije obitelji i negativan učinak i negativan učinak ograničene definicije obitelji na temeljna prava onih koji će biti isključeni iz nove i ograničene definicije;
- da poduzmu novi pristup, preuzimajući konačno odgovornost prema beskućnicima – i, prema tome, ranjivim ljudima – kako je propisano u međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima čija je Mađarska potpisnica, kao što je Europska konvencija o ljudskim pravima i Povelja Europske unije o temeljnim pravima te na taj način promiču temeljna prava umjesto da ih krše uključivanjem u svom Temeljni zakon odredaba koje kriminaliziraju beskućnike;
- poziva mađarsku vladu da ojača mehanizam socijalnog dijaloga sveobuhvatnih konzultacija te da jamči povezana prava;

- poziva mađarsku Vladu da pojača napore za integraciju Roma i da propiše ciljane mjere da osigura njihovu zaštitu. Rasističke prijetnje usmjerene prema Romima moraju se jednoglasno i odlučno odbacivati;

O slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i priznavanju crkava:

- da uspostave jasne, neutralne i nepristrane zahtjeve i institucionalne postupke za priznavanje vjerskih organizacija kao što su crkve, koji poštuju dužnost države da ostane neutralna i nepristrana u svojim odnosima sa različitim vjerama i uvjerenjima i da pružaju djelotvorne pravne lijekove u slučaju nepriznavanja ili nedonošenja odluke, u skladu sa ustavnim zahtjevima iz navedene Odluke Ustavnog suda 6/2013 ;

Preporuke institucijama EU-a o uspostavi novog mehanizma za djelotvornu primjenu članka 2. UEU-a

73. ponavlja, hitnu potrebu rješavanja takozvane ‘Dileme iz Kopenhagena’, gdje je EU strogo zahtjeva usklađenost država kandidatkinja sa zajedničkim vrijednostima i normama, a nakon njihovog pristupanja ne postoje djelotvorni mehanizmi praćenja i sankcioniranja;
74. odlučno traži da se redovno procjenjuje usklađenost država članica s temeljnim vrijednostima Unije i zahtjevima demokracije i vladavine prava, izbjegavajući dvostruke standarde i vodeći računa o tome da se takva procjena mora temeljiti na zajednički prihvaćenom europskom shvaćanju ustavnih i pravnih normi; odlučno traži, nadalje, da se slične situacije u državama članicama moraju pratiti na isti način jer se u protivnom ne poštuje načelo jednakosti država članica pred Ugovorima;
75. poziva na bolju suradnju između institucija Unije i drugih međunarodnih tijela, posebno Vijeća Europe i Venecijanske komisije te da se njihova stručnost iskoristi za podupiranje načela demokracije, ljudskih prava i vladavine prava;
76. priznaje i pozdravlja poduzete inicijative, provedenu analizu i preporuke Vijeća Europe, posebno Glavnog tajnika, Parlamentarne skupštine, Povjerenika za ljudska prava i Venecijanske komisije;
77. poziva sve institucije EU-a da pokrenu zajednička razmatranja i rasprave, kako su zatražili i ministri vanjskih poslova Njemačke, Danske i Finske u navedenom pismu Predsjedniku Komisije, o tome kako opremiti Uniju s nužnim alatima za ispunjenje obveza iz Ugovora vezanih za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava pritom izbjegavajući primjenu dvostrukih standarda među državama članicama;
78. smatra da bi buduća revizija Ugovora trebala uvesti bolje razlikovanje između početne faze, koja ima za cilj procjenu rizika od ozbiljne povrede vrijednosti iz članka 2. UEU-a i djelotvornijeg postupka u drugoj fazi, u kojoj će biti potrebno provesti aktivnosti rješavanja stvarnih, ozbiljnih i upornih povreda tih vrijednosti;
79. s obzirom na postojeći institucionalni mehanizam iz članka 7. UEU-a, ponavlja svoje pozive, iz Rezolucije od 12. prosinca 2012. o situaciji temeljnih prava u Europskoj uniji (2010.-2011.), za uspostavom novog mehanizma za osiguranje usklađenosti svih država članica sa zajedničkim vrijednostima iz članka 2. UEU-a i za kontinuitetom Kriterija iz Kopenhagena; ovaj bi mehanizam mogao imati oblik Kopenhaške komisije ili skupine na visokoj razini, „skupine mudraca” ili ocjene članka 70. UFEU-a i oslanjati se na reformu i

jačanje mandata Agencije Europske unije za temeljna prava i na okvir pojačanog dijaloga između Komisije, Vijeća, Europskog parlamenta i država članica o mjerama koje će se poduzeti;

80. ponavlja da bi uspostava takvog mehanizma mogla uključivati preispitivanje mandata Agencije Europske unije za temeljna prava, čija bi uloga trebala biti pojačana i uključiti nadzor usklađenosti država članica s člankom 2. UEU-a; preporuča da se takva „Kopenhaška skupina na visokoj razini” ili takav mehanizam mora oslanjati na i surađivati s postojećim mehanizmima i strukturama; podsjeća na ulogu Agencije Europske unije za temeljna prava, koja bi mogla spojiti vrijedne rezultate rada različitih postojećih nadzornih tijela Vijeća Europe i vlastite podatke i analize Agencije u provedbu neovisnih, usporednih i redovnih procjena usklađenosti država članica EU-a s člankom 2. UEU-a .
81. preporuča da bi ovaj mehanizam trebao:
  - biti neovisan od političkog utjecaja, kao što bi trebali biti svi mehanizmi Europske unije, te brz i djelotvoran;
  - djelovati u suradnji s drugim međunarodnim tijelima vezano za zaštitu temeljnih prava i vladavine prava;
  - redovno pratiti poštovanje ljudskih prava, stanje demokracije i vladavine prava u svim državama članicama, pritom poštujući nacionalne ustavne tradicije;
  - provoditi praćenje jednako u svim državama članicama kako bi se izbjegla opasnost od dvostrukih standarda među državama članicama;
  - upozoravati EU u ranoj fazi o opasnosti od propadanja vrijednosti iz članka 2. UEU-a;
  - izdavati preporuke institucijama EU-a i državama članicama o tome kako reagirati i ispraviti propadanje vrijednosti iz članka 2. UEU-a;
82. nalaže svom odboru nadležnom za zaštitu prava građana, ljudskih prava i temeljnih prava na teritoriju Unije i za utvrđivanje jasne opasnosti od ozbiljnih povreda zajedničkih načela od strane države članice, da dostavi detaljni prijedlog u obliku izvješća Konferenciji Predsjednika i plenarnom zasjedanju;
83. nalaže svom odboru nadležnom za zaštitu prava građana, ljudskih prava i temeljnih prava na teritoriju Unije i za utvrđivanje jasne opasnosti od ozbiljnih povreda zajedničkih načela od strane države članice, te odboru nadležnom za utvrđivanje postojanja ozbiljnog i upornog kršenja zajedničkih načela od strane države članice, da prati razvoj situacije u Mađarskoj;
84. planira sazvati Konferenciju po tome pitanju prije kraja 2013. godine koja će okupiti predstavnike država članica, europskih institucija, Vijeća Europe, nacionalnih Ustavnih i Vrhovnih sudova, Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava;

IV – DALJNI POSTUPAK

85. poziva mađarske vlasti da obavijeste Parlament, Komisiju, Predsjedništva Vijeća i Europskog vijeća i Vijeće Europe o provedbi mjera zatraženih u stavku 72.;

86. poziva Komisiju i Vijeće da imenuju predstavnika koji će, zajedno s Parlamentovim izvjestiteljem i pomoćnim izvjestiteljima („članak 2. Trijalog”), izvršiti procjenu informacija koje su poslale Mađarske vlasti o provedbi preporuka iz stavka 72. te pratiti daljnje eventualne izmjene radi usklađivanja s člankom 2. UEU-a;
87. poziva Konferenciju Predsjednika da procijeni je li potrebno koristiti mehanizme predviđene Ugovorom, uključujući člankom 7. stavkom 1. UEU-a, ako se čini da odgovori mađarskih vlasti nisu u skladu sa zahtjevima članka 2. UEU-a;

o

o o

88. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Parlamentu, mađarskom Predsjedniku i Vladi, Predsjednicima Ustavnog suda i Kúrije, Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica i državama kandidatkinjama, Agenciji za temeljna prava, Vijeću Europe i OESS-u.